

51
06.12.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ЯНЧУК Роман Валерійович
(студент групи ЗМО-22-1М)

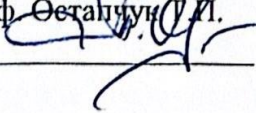

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

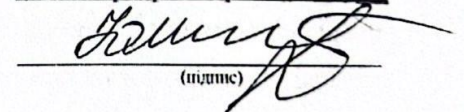
ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
протокол № 8
від 29.11.2023
зав. кафедри менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук І.І.

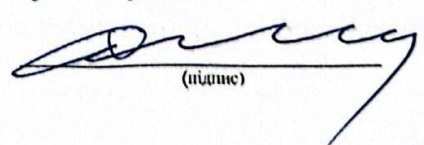

Керівник роботи:
д.е.н. проф. Мороз Ю.Ю.

(підпис)

Рецензент

Цаль-Цалко Ю.С.

(підпис)

Житомир, 2023

Анотація

Янчук Р. В. Обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства. – Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості побудови системи підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства. Досліджено теоретичні основи ефективності виробничої діяльності підприємства. Представлена аналітична оцінка сучасного стану та ефективності виробничої діяльності підприємства. Обґрунтовано напрями розвитку ефективності виробничої діяльності підприємства.

Ключові слова: виробництво, виробнича діяльність, виробничий процес, ефективність виробництва, рентабельність виробничої діяльності.

Annotation

Yanchuk R. V. Justification of directions for increasing the efficiency of the production activity of the enterprise. - Manuscript.

The master's qualification work is submitted for the Master's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 073 "Management". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

In the master's qualification work, the peculiarities of building a system for increasing the efficiency of the production activity of the enterprise are considered. The theoretical foundations of the efficiency of the enterprise's production activity have been studied. An analytical assessment of the current state and efficiency of the enterprise's production activity is presented. The directions for the development of the efficiency of the production activity of the enterprise are substantiated.

Keywords: production, production activity, production process, production efficiency, profitability of production activity.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність, значення та види виробничої діяльності підприємства	8
1.2. Принципи розвитку та фактори впливу на ефективну виробничу діяльність підприємства	16
1.3. Методичні підходи щодо оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства.....	25
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері виробничої діяльності підприємства.....	33
Висновки до розділу 1	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КИЇВГУМА».....	43
2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства.....	43
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	50
2.3. Оцінка сучасного стану та ефективності виробничої діяльності на підприємстві.....	50
Висновки до розділу 2	66
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КИЇВГУМА».....	68
3.1. Обґрунтування сучасних напрямів розвитку ефективної виробничої діяльності підприємства	68
3.2. Розробка заходів з удосконалення асортименту продукції як напрямку підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства	74
3.3. Підвищення ефективності виробничої діяльності через поліпшення матеріально-технічного стану підприємства.....	82
Висновки до розділу 3	86
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	98

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Діяльність держави неможлива без продуктивної діяльності людей. Виробнича діяльність спрямована на задоволення потреб членів суспільства - створення предметів споживання. Виробництво продукції є джерелом її існування, розвитку та підвищення рівня життя населення. Рівень і масштаби виробництва визначають економічну незалежність країни, сталий розвиток її економічної, соціальної та фінансової системи.

Виробництво - це діяльність, яка для досягнення своєї мети проходить через процес перетворення вхідних елементів (сировини, матеріалів) у вихідні елементи (різні види продукції). Іншими словами, виробництво - це певний процес перетворення вкладених ресурсів у кінцевий результат продукції (послуг). Ефективний розвиток компаній вимагає використання виробничих ресурсів у найбільш ефективному поєднанні. Ефективність діяльності підприємства можна визначити за впливом на його функціонування певної кількості факторів зовнішнього середовища.

Для керівництва будь-якого підприємства основною проблемою є розробка ефективного механізму управління виробничою діяльністю. Постійний розвиток зовнішнього середовища, поява на ринку нових товарів і послуг, зміна потреб і смаків споживачів вимагають постійної оцінки ефективності виробництва і діяльності компанії, а також коригування її орієнтації на зміни ринку і потреби. Розробка ефективного механізму управління виробничою діяльністю дозволяє не тільки задовольняти потреби споживачів продукцією, але й створювати нові робочі місця та здійснювати подальше вдосконалення продукції.

Управління виробничою діяльністю підприємства є інструментом, який використовується для досягнення цілей та основної мети підприємства. Тому ефективне управління виробничою діяльністю підприємства на даний час є актуальним питанням і основною умовою його стабільного розвитку та

прибутку.

Питання управління виробничою діяльністю підприємства досліджували вітчизняні та зарубіжні автори, а саме: Бабій І., Будзан Б., Вінник О., Вознюк Г., Волкова О., Кравченко С., Лаптева В., Пащенко О., Солодова О., Швець В., Хобта В., Янушкевич О. У своїх працях розглядають сутність і механізм виробничої діяльності підприємства, а також вказівки щодо її вдосконалення.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є дослідження та подальше узагальнення теоретико-методичних засад розвитку ефективної виробничої діяльності підприємства ТОВ «Київгума».

Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі **завдання:**

- визначити сутність, значення та види виробничої діяльності підприємства;
- вивчити принципи розвитку та фактори впливу на ефективну виробничу діяльність підприємства;
- дослідити методичні підходи щодо оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства;
- вивчити нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері виробничої діяльності на підприємстві;
- провести організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;
- провести діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- здійснити оцінку сучасного стану та ефективності виробничої діяльності на підприємстві;
- здійснити обґрунтування сучасних напрямів розвитку ефективної виробничої діяльності підприємства;
- розробити заходи з удосконалення асортименту продукції як напряму підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства;

- обґрунтувати напрями підвищення ефективності виробничої діяльності через поліпшення матеріально-технічного стану підприємства.

Об'єктом дослідження у магістерській кваліфікаційній роботі виступає процес обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади обґрунтування напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.

Методи дослідження. У ході роботи використано метод дослідження та збору інформації, метод аналізу та синтезу, математичний метод, метод відносних і абсолютних величин, що використовуються в розрахунках, графічний і табличний способи представлення отриманих результатів. Для узагальнення результатів роботи використано метод узагальнення.

Інформаційною базою дослідження були підручники, наукові праці, статистична інформація, річна фінансова звітність ТОВ «Київгума» за 2020-2022 рр., внутрішні документи компанії та Інтернет-ресурси.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у визначенні напрямів для вдосконалення управління виробничою діяльністю ТОВ «Київгума» та вдосконалення її асортиментної політики. Найбільш важливі результати дослідження полягають у тому, що:

- на підставі пропозиції випуску новітньої продукції удосконалено комплекс заходів компанії, що дозволяють завантажити незадіяні виробничі потужності підприємства, підвищити ефективність підприємства в цілому та вийти з патової нестабільної ситуації;

- подальший розвиток отримала методика оцінки ефективності управління виробничою діяльністю підприємства на основі використання показника рівня економічного розвитку, що дозволяє своєчасно коригувати управління ефективністю господарської діяльності підприємства та визначити напрямки його вдосконалення.

Практичне значення досягнутих результатів полягає в розробці та економічному обґрунтуванні показників підвищення ефективності

виробничої діяльності підприємства ТОВ «Київгума». Розраховано економічну доцільність запропонованих практичних заходів.

За результатами дослідження опубліковано: Янчук Р. В. Фактори впливу на ефективну виробничу діяльність підприємства. Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09–10 листопада 2023 р.).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09–10 листопада 2023 р.).

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 97 сторінках друкованого тексту. Робота містить 26 таблиць та 6 рисунків. Список використаних джерел налічує 82 найменування. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, значення та види виробничої діяльності підприємства

Діяльність країни неможлива без виробничої діяльності людей. Виробнича діяльність спрямована на задоволення потреб членів суспільства - створення предметів споживання. Виробництво продукції є джерелом існування, розвитку та підвищення рівня життя населення. Рівень і масштаби виробництва визначають економічну незалежність країни та стійкий розвиток її економічної, соціальної та фінансової системи [13, с.83].

Протягом свого життя людина потребує дуже великої кількості продуктів, при виробництві яких утворюється велика кількість проміжних компонентів. Для цього потрібні різні, хоч і взаємопов'язані виробництва. Отже, виробництво - це будь-яка цілеспрямована діяльність людини з виробництва того чи іншого продукту.

Виробництво – це діяльність, яка для досягнення своєї мети проходить через процес перетворення вхідних елементів (сировини, матеріалів) у вихідні елементи (різні види продукції). Іншими словами, виробництво – це певний процес перетворення вкладених ресурсів у кінцевий результат: продукцію (послуги) [1, с.68].

Головна мета виробництва в ринкових умовах - забезпечити споживача необхідною продукцією належної якості та у відведений термін з мінімальними витратами для отримання прибутку.

Ефективність і рентабельність діяльності підприємства залежать від раціональності виробництва, відповідності матеріально-технічної бази сучасним науковим і науково-технічним вимогам. В умовах ринкового господарювання виробництво має бути організоване з урахуванням усіх

потреб споживачів за всіма параметрами споживчих характеристик, бути конкурентоспроможним і сприяти досягненню цілей власників.

Питання організації виробництва ще на початку XX століття досліджували наступні вчені: К. Адамецький, І. Будрянский, Ю. Мілонов та ін. У 30-х роках XX ст. дослідженням питань організації виробництва займалися О. Богданов, Б. Каценбоген, Ю. Любович та ін. У 60-80-х роках зростає інтерес до наукової організації виробництва, який триває до теперішнього часу (М. Іпатов, В. Бабич, Є. Бойко, В.Г. Васильков, О. Віханський, В. Герасимчук, Д. Львов, Г.М. Захарченко, В.І. Коваль, О. Ковальов, Г.Я. Кожекін, О.С. Курочкін, Я. Плоткін, Р. Фатхутдінов, Й.М. Петрович, Л.М. Синиця, О.Г. Туровець, О. Проскуряков, І. Черевко, О. Янушкевич та ін.), але єдиного визначення поняття організації виробництва немає.

У наукових джерелах характер продуктивної діяльності підкреслюється досить неоднозначно. Економісти сперечаються щодо визначення об'єкта виробничої діяльності. При цьому одні стверджують, що вона зводиться лише до виробництва продукції, що має матеріальну цінність, а інші підкреслюють, що виробнича діяльність включає створення будь-якого продукту, не тільки товарів, а й послуг [1; 12]. У Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» під виробництвом розуміється діяльність, пов'язана з виробництвом продукції, яка включає всі стадії технологічного процесу, а також реалізація продукції власного виробництва [63].

Значний внесок у розробку теоретико-методологічних аспектів управління виробництвом зробили такі відомі вчені-економісти, як: В.Г.Андрійчук, О.О.Гетьман, О.Д.Гудзінський, В.М.Шаповал, С.Ф.Покропивний, Г.Капінос. Я, Саблук П.Т., та ін. Водночас сумнівність окремих теоретичних положень, складність проблеми, складність внутрішньої структури системи управління виробничою діяльністю та важливість забезпечення ефективної взаємодії всіх її елементів на практиці,

особливо в управлінні господарської діяльності, свідчать про необхідність подальшої наукової роботи в цьому напрямку.

Прихильники функціонального підходу (Горлачук В.В., Яненкова І.Г.) вказують, що продуктивна діяльність «... передбачає організацію та регулювання процесу виробництва...» [21, с.154].

Переважає більшість науковців розглядають виробничу діяльність підприємств з позицій процесного підходу. Так, Никифорак В. А. зі співавторами досліджує виробничу діяльність з точки зору процесного підходу і підкреслює, що виробництво можна представити як планомірний процес перетворення вхідних елементів (сировини, матеріалів) у вихідні елементи (різні види продукції). Тобто виробнича діяльність – це певна технологія, за якою інвестиційні ресурси перетворюються на кінцеву продукцію [48, с.65].

З точки зору процесного підходу вчені Г.І. Капінос визначають виробничу діяльність та Бабій І.В., які розглядають його як сукупність запланованих процесів, здійснюваних людьми за допомогою знарядь праці або природних процесів, у результаті яких предмети праці перетворюються на готову продукцію, змінюючи свій склад, стан, форму та набуваючи нових властивостей [33, с.193].

На нашу думку, враховуючи дослідження науковців, більш чітко виявляється суть виробничої діяльності Г.І.Капіноса. та Бабій І.В., що виробнича діяльність підприємства – це певний вид його господарської діяльності, спрямований на організацію та здійснення процесу створення економічних благ у просторі та часі.

Основним завданням цієї діяльності є забезпечення випуску основної та супутньої продукції відповідно до вимог ринку за номенклатурою та фізичними величинами на основі оптимального використання виробничих потужностей підприємства.

У сучасних умовах найважливішою складовою організації виробничої діяльності підприємства є налагодження ефективного виробничого процесу,

який має сприяти виконанню планів виробництва продукції заданої кількості та якості в затверджених умовах.

Процес виробництва - сукупність взаємозалежних основних, допоміжних і обслуговуючих процесів праці та знарядь праці з метою створення споживчих вартостей - корисних предметів праці, необхідних для виробничого чи особистого споживання. У процесі виробництва працівники за допомогою знарядь впливають на предмети праці та створюють нову готову продукцію, наприклад машини, автомобілі, предмети споживання тощо [49, с.115].

Основним завданням організації виробничого процесу є створення оптимальних умов для скорочення всіх матеріальних потоків від надходження сировини до випуску готової продукції та забезпечення безперервного обслуговування виробництва як засобу підвищення продуктивності праці та покращення використання виробничі потужності компанії.

Основними елементами виробничого процесу є процес праці як свідома діяльність людини, предмети і засоби праці (рис. 1.1).

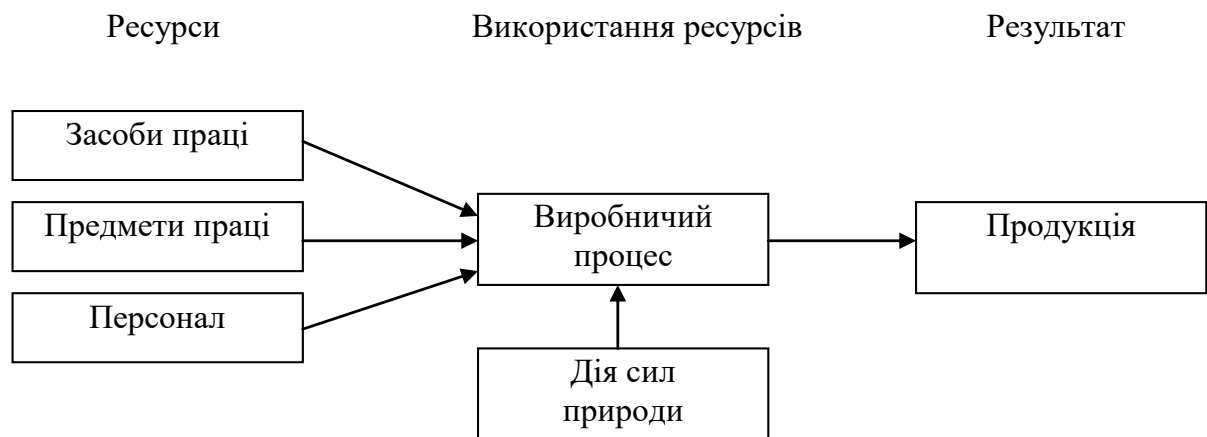

Рис. 1.1. Система елементів виробничого процесу [68]

Це ресурсні складові виробничого процесу, які потребують певних витрат. Крім того, у багатьох галузях промисловості використовуються природні процеси, що відбуваються під дією природних сил (біологічні та хімічні процеси в сільськогосподарських і інших виробництвах, сушіння,

охолодження деталей після термічної обробки та ін.). Природні процеси потребують затрат часу та ресурсів лише у разі їх штучної інтенсифікації [56, с.16].

Виробничі процеси зручно поділити на основні, допоміжні та обслуговуючі.

Склад і взаємозв'язок основних, допоміжних і обслуговуючих процесів формує структуру виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів наведена на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Класифікація виробничих процесів [57]

Виробничий процес і окремі його процеси повинні бути організовані раціонально в просторі і в часі. Організація виробничого процесу, незалежно від масштабів виробничої діяльності, повинна відповідати певним вимогам і базуватися на певних принципах [32; 46].

Залежно від спеціалізації, розміру компанії та особливостей типу ринкової структури підприємства різних галузей мають певні організаційні форми виробничої діяльності або типи виробництва.

Тип виробництва, у свою чергу, багато в чому визначає форми організаційно-виробничих структур підприємства.

Тип виробництва – це певна форма організації виробничої діяльності

підприємства, яка визначає асортимент номенклатури продукції, виробничу потужність підприємства, тип виробничого процесу, структуру виробничого циклу та тип організації технологічного циклу.

Віднесення промислового підприємства в цілому до того чи іншого виду виробництва є умовним, оскільки на кожному підприємстві, а також в окремих його цехах в організації виробничих процесів спостерігається поєднання різних видів. Тому на підприємствах масового виробництва можуть бути серійні і навіть індивідуальні процеси, а на окремих виробничих підприємствах виробництво частини продукції може бути організовано за принципом серійності [72, с.55].

Тип виробництва має істотний вплив на специфіку організації виробництва. Про ці особливості в основному йдеться в наступному [56, с.165]:

- форма виробничого процесу, межі економічно доцільного використання автоматичних, напівавтоматичних і спеціальних пристроїв;
- склад обладнання та застосовність обладнання;
- організація робочих місць;
- склад і кваліфікація працівників;
- система управління виробництвом.

Як уже зазначалося, процес виробництва може бути періодичним або безперервним. Масове виробництво характеризується наявністю безперервних процесів, тобто продуктивного руху. Переривчасті процеси, характерні для багатьох промислових компаній, характеризуються тим, що обсяги робіт змішуються від однієї компанії до іншої та виникають перерви, спричинені різними правилами зупинки та навантаженням обладнання. Ці відмінності порушують координацію часу руху партій деталей на операцію.

Вплив сукупності факторів на формування того чи іншого типу організації виробництва та їх порівняльна характеристика в узагальненому вигляді представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика типів виробництва [46]

Фактори	Типи виробництва		
	Одиничне	Серійне	Масове
Номенклатура виготовлюваної продукції	Необмежена	Обмежена серіями	Один або декілька виробів
Повторюваність випуску виробів	Не повторюється	Періодично повторюється	Постійно повторюється
Використовуване устаткування	Універсальне	Універсальне, частково спеціалізоване	В основному спеціалізоване
Розміщення виробничого устаткування	За технологічним принципом	За предметно-технологічним принципом	За предметним принципом
Розроблення технологічного процесу	Укрупнений метод (на виріб, на вузол)	Подетальна	Подетально-поопераційна
Інструмент, що застосовується	Універсальний, частково спеціальний	Універсальний спеціальний	Переважно спеціальний
Закріплення деталей та операцій за верстатами	Спеціально не закріплені	Значна кількість деталей і операцій закріплені за певними видами устаткування	На кожному верстаті виконується одна й та ж операція над однією деталлю
Кваліфікація робітників	Висока	Середня	В основному невисока, крім кваліфікації налагоджувальників, інструментальників
Взаємозамінність складових виробу	Незначна або не існує взагалі	Неповна	Повна
Собівартість одиниці продукції	Висока	Середня	Низька

Одиничний тип виробництва використовується на підприємствах, що випускають складну продукцію з тривалим життєвим циклом, не призначену для масового споживача.

Серія - це певна кількість однорідних виробів, виготовлених за однаковою технологією. Залежно від номенклатури продукції, розміру партій і частоти їх обробки тип серійного виробництва поділяється на групи: дрібносерійні; середня серія; великосерійне виробництво характерне для підприємств, що випускають продукцію різної складності, з тривалим і

коротким життєвим циклом і призначену для різних груп споживачів.

Тип масового виробництва використовується на підприємствах, які виробляють прості товари з коротким життєвим циклом, орієнтовані на масове споживання [43, с.75].

Об'єкт організації виробництва називається виробництвом. Це виробництво відбувається в рамках конкретного виробничого процесу підприємства і може мати різні організаційно-правові форми.

Загалом сутність організації виробництва полягає в об'єднанні та забезпеченні взаємодії, встановленні необхідних зв'язків усіх елементів виробничого процесу на підприємстві та координації дій усіх учасників виробництва для досягнення конкретної мети.

У здійсненні продуктивної діяльності необхідна участь багатьох елементів, вони повинні мати певні властивості і певну спрямованість дії, перебувати в певних пропорціях, функціонувати в певних умовах, а їх стан і зміни не повинні бути неконтрольованими і хаотичними, оскільки це буде справа не призведе до запланованого результату. Можна стверджувати, що організація створює систему, яка потім у результаті своєї діяльності сама створює новий результат і стає необхідним елементом для функціонування цієї системи. І як елемент виробничої системи він набуває всіх характерних ознак самої системи [8, с.65].

У міру зміни економічних систем у суспільстві змінюються і погляди на організацію виробництва, які об'єктивно зумовлені зміною цілей виробництва. Тому з переходом до ринкових відносин цілі виробництва матеріальних благ змістилися на задоволення споживчих потреб. Ці цілі встановлюють відповідні вимоги до організації виробництва. Хоча сутність організації не змінилася, основні характеристики та параметри конкретних організаційних явищ і процесів істотно змінилися. Ринкова орієнтація вимагає більшої динаміки виробничих процесів у сенсі переналагодження на нові види продукції. Посилення конкуренції ставить нові виклики, зокрема щодо якості продукції, рівня собівартості продукції, умов виробництва,

гнучкості цінової політики тощо.

Найбільш точним є системний підхід, згідно з яким організація виробництва - це сукупність взаємопов'язаних видів діяльності та практичних дій, спрямованих на створення або вдосконалення існуючих бізнес-систем з виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг [20, с.176].

Організаційний вплив здійснюється на елементи виробництва: предмети праці, знаряддя і трудові ресурси, які є передумовою виробництва. Залежно від цілей компанії та її характеристик ці елементи по-різному впливають на ефективність її роботи, оскільки на них впливають також інші фактори. На працівників значною мірою впливають фізіологічні, психологічні, гігієнічні та інші чинники, що визначають умови праці, соціально-мотиваційні умови, рівень освіти та ін. Знаряддя праці визначаються характером виробничого процесу, характером, способом і формою його організації.

Основою виробничої діяльності підприємства є його організаційний підхід, який покликаний забезпечити адаптацію підприємства до потреб споживачів за якісними характеристиками продукції та цінами при мінімальних витратах. У сучасних умовах господарювання саме ринкові фактори є визначальними з точки зору вибору організації виробничої діяльності, оскільки якісні та кількісні характеристики продукції та самого процесу виробництва залежать насамперед від потреб ринку [7, с.192].

Завдання виробничої діяльності забезпечують якомога більший обсяг виробництва і реалізації продукції певного асортименту, необхідної якості в установлені терміни з найкращим використанням виробничого потенціалу, сприятливих умов зовнішньоекономічного середовища, досягнень науки і техніки. для сталого насичення ринку конкурентоспроможною продукцією та досягнення високих фінансових результатів [8].

Підсумовуючи описані аспекти та прояви виробничої діяльності, можна зазначити, що виробнича діяльність підприємства – це певний вид його господарської діяльності, спрямований на організацію та реалізацію процесу створення економічної вигоди у просторі та часі.

1.2. Принципи розвитку та фактори впливу на ефективну виробничу діяльність підприємства

Ефективність виробничої діяльності залежить від часу здійснення та ступеня її безперервності. Істотний вплив на ефективність виробничої діяльності має форма його організації, зумовлена диференціацією та розміщенням виробничих процесів у просторі та часі.

Диференціація виробничої діяльності на підприємстві в основному характеризується співвідношенням трьох основних факторів [3, с.105]:

- обсяг і зміст виробничої програми;
- час, який є в розпорядженні підприємства для виконання даної виробничої програми, визначається існуючим режимом роботи та встановленими термінами виконання програми;
- простір, який виражається у виробничій зоні – робочі місця та машини.

Склад виробничих ділянок та інших ділянок цеху, а також форми їх сполучення утворюють виробничу структуру цеху. Залежно від призначення виробничих процесів, що здійснюються цехами, розрізняють основні, допоміжні та обслуговуючі цехи, в кожному з яких здійснюються розглянуті раніше основні, допоміжні та обслуговуючі процеси [13, с.82].

Таким чином, виробнича структура підприємства являє собою комплекс основних цехів, допоміжних і обслуговуючих підприємств, а також характер їх взаємозв'язків. Підприємства машинобудування мають різну структуру і склад виробничих цехів залежно від рівня спеціалізації та кооперування.

У структурі машинобудівного підприємства виділяються цехи змішаної спеціалізації, наприклад, механоскладальний цех, цех механообробки і т. д. Під впливом науково-технічного процесу, з розвитком спеціалізації і кооперування, виробнича структура підприємства змінюється. Машинобудівне підприємство змінюється: з'являються нові цехи, змінюються їх взаємовідносини.

У літературі зазвичай розглядають три форми організації виробництва:

групову (технологічну), предметну та потокову. Деякі автори дотримуються іншої класифікації: індивідуальні, групові (невільні) і вільні [12; 56].

Виробнича діяльність та її окремі процеси повинні бути організовані раціонально в просторі та часі. Організація виробничої діяльності незалежно від галузі має відповідати певним вимогам і базуватися на певних принципах. У ринковій економіці найпоширенішими принципами виробничої діяльності є такі: принцип спеціалізації, пропорційності, паралельності, безпосередності, безперервності, ритмічності, автоматизму, гнучкості, геостатичності.

1. Принцип спеціалізації. Спеціалізація всередині підприємства заснована на формуванні технологічно ідентичних (однорідних) робочих груп або на строго визначеній номенклатурі продукції для кожного цеху, виробничої ділянки і робочого місця. Відповідно цехи, дільниці, лінії та робочі місця оснащені трудовими і кадровими ресурсами, обладнанням для виробництва конкретної продукції.

2. Принцип пропорційності. Принцип пропорційності в організації виробничих процесів є передумовою вирівнювання продуктивності праці виробничих підрозділів за одиницю часу: основних цехів, допоміжних і обслуговуючих підрозділів підприємства. Дотримання принципу пропорційності допомагає уникнути проблем і непропорційності в процесі виробництва. Динамічність виробничого процесу вимагає постійного контролю і збереження пропорційності роботи окремих виробничих підрозділів.

3. Принцип паралельності передбачає паралельне (одночасне) виконання окремих стадій виробничого процесу виготовлення деталей і виробів. Паралелізм досягається розширенням фронту праці операціями і перерозподілом технічного процесу, концентрацією технологічних операцій і поєднанням виконання основних і допоміжних операцій. Окремі технологічні лінії також можуть працювати паралельно з іншими спільними виробничими напрямками (наприклад, закупівлі).

4. Принцип негайності вимагає, щоб кожен продукт пройшов найкоротший шлях від початку виробничого процесу до випуску готового продукту. За цим принципом послідовно розташовують склади сировини, виробничі цехи, робочі місця в цехах, прохідні та склади готової продукції відповідно до виконання технологічних операцій з виробництва продукції. Цей принцип дозволяє знизити витрати на транспортування.

5. Принцип безперервності передбачає необхідність максимального скорочення і, по можливості, повного усунення перерв у виробничому процесі. Це і календарні перерви, перерви між змінами, операції тощо. Безперервність допомагає скоротити час виробництва та зменшити простої обладнання та працівників. З цієї точки зору автоматизоване безперервне виробництво є найбільш ефективною формою організації безперервного виробничого процесу.

6. Принцип ритмічності ґрунтується на виконанні єдиного планового графіка руху виробничого процесу в різні проміжки часу і виконання обсягів робіт основними і допоміжними цехами, відділеннями, лініями і робочими місцями. Особливо важливо, щоб цей принцип дотримувався не тільки в основному виробництві, а й у допоміжних і обслуговуючих виробництвах, у всіх органах управління.

7. Принцип автоматизму - це застосування у виробничих процесах економіко-математичних методів і систем управління, які частково або повністю звільняють працівників від їх безпосередньої участі в управлінні виробничими процесами. В автоматичних системах управління об'єкт управління, вимірювальна і контрольна апаратура об'єднані в єдину систему, в якій обробка інформації, формування команд і прийняття рішень здійснюються автоматично, після чого на об'єкт управління автоматично передається команда без стороннього втручання. працівника (людини).

8. Принцип гнучкості полягає у створенні умов для об'єднання більшості вищевказаних принципів організації виробничих процесів в єдину гнучку систему всього виробничого циклу. Принцип гнучкості створює можливість

глобального підходу до організації та спеціалізації виробничих процесів, можливість поєднання професій і трудових функцій основних технологічних, допоміжних і обслуговуючих процесів.

Основним чинником принципу гнучкості має бути можливість швидкої переорієнтації виробництва на випуск нових продуктів, що користуються високим попитом у споживачів [18, с.312].

Кожна компанія є відкритою системою, яка функціонує під впливом багатьох факторів. Отже, низка факторів створює певні можливості, своєчасне використання яких сприятиме підвищенню ефективності управління підприємством. Проте деякі фактори ставлять під загрозу існування компанії. Мінімізація таких загроз є основною метою ефективного управління.

Ефективність компаній вимагає використання виробничих ресурсів у найбільш ефективному поєднанні. Ефективність діяльності підприємства можна визначити за впливом на його функціонування певної кількості факторів зовнішнього середовища. Фактори заснування та розвитку компаній поділяються на дві великі групи: внутрішні та зовнішні [15].

Внутрішні фактори повинні ґрунтуватися на визначенні та проектуванні системи ресурсного забезпечення компанії. Компанія може ефективно управляти факторами внутрішнього середовища, такими як: фактори самої компанії, що складаються з процесів, що забезпечують діяльність і управління, і фактори, що належать до зовнішнього середовища. Компанія може використовувати стратегію розвитку та освоєння нових ринків у процесі розвитку та включати макро- та мікросередовище компанії [9, с.115].

Макросередовище включає матеріально-технічні та економічні умови, соціальні відносини та інші фактори, які опосередковано впливають на діяльність підприємства. До них належать демографічні, економічні, політичні та інші фактори, які постійно змінюються та мають постійне значення для компанії.

Макросередовище – це середовище, яке безпосередньо впливає на

компанію, фактори якого зазвичай не так сильно впливають на компанію, як фактори мікросередовища, включаючи постачальників, посередників, конкурентів, споживачів тощо.

У макросередовищі компанії діє набагато більше факторів, ніж у мікросередовищі. Для них характерна багатоваріантність, невизначеність і непередбачуваність наслідків. Змінне зовнішнє середовище є предметом постійної занепокоєності для бізнесу. Фактори зовнішнього середовища доцільно досліджувати на макрорівні за групами: постачальники, споживачі та формування попиту. Вибрані ознаки в цілому застосовуються до всіх компаній, але дозволяють враховувати специфіку компанії, що перевіряється.

В окремих літературних джерелах зовнішнє середовище поділяється на фактори загального середовища (фактори опосередкованого впливу або фактори опосередкованої дії) та оперативного оточення (фактори прямої дії) [17]. Проте для дослідження факторів впливу зовнішнього середовища необхідно використовувати методологію, яка дає змогу врахувати існуючі проблеми галузі державного, економічного, технологічного, інноваційного характеру та складності бізнесу.

Багато науковців, зокрема Кравченко Т.В., «зовнішнє середовище» представляють як сукупність факторів, що характеризують середовище, в якому працює підприємство. О. Капліна визначає зовнішнє середовище як сукупність зовнішніх факторів, з якими взаємодіють суб'єкти господарювання та які необхідно враховувати у своїй діяльності. М. Клименко та інші підкреслюють, що зовнішні чинники є принципово некерованими силами, які впливають на рішення та дії менеджерів і, зрештою, на внутрішню структуру та процеси організації [18].

Е. Ельбінг говорить: «Зовнішнє середовище організації все більше стає джерелом проблем для сучасних менеджерів. Насправді керівники найважливіших для суспільства організацій – бізнесу, освіти, держави тощо під впливом останніх подій у світі змушені були адаптуватися до середовища, яке швидко змінюється, та його впливу на внутрішню структуру

організація зосередитися» [21].

Зміна сфер і методів державного регулювання діяльності підприємства призводить до того, що вплив зовнішнього середовища значно посилюється і стає головним чинником стратегії та бізнес-політики підприємства. В умовах ринкових відносин, що характеризуються високим рівнем невизначеності та змінним зовнішнім середовищем, внутрішнє середовище кожного підприємства формується під впливом змінних складових зовнішнього середовища, які мають прямий і опосередкований вплив на всі процеси в підприємстві відбудеться.

Під впливом зовнішнього середовища визначаються мета підприємства, виробнича база, управління підприємством, організація виробництва, праці та управління, а також основні процеси, що забезпечують розширене відтворення капіталу (інновації, інвестиції) і формується ринкова позиція компанії.

Фактори зовнішнього середовища впливу на виробничу діяльність підприємства більш детально продемонстровані на рис. 1.3.

Основними характеристиками зовнішнього середовища є взаємозв'язок і взаємозалежність його факторів, складність, рухливість і невизначеність.

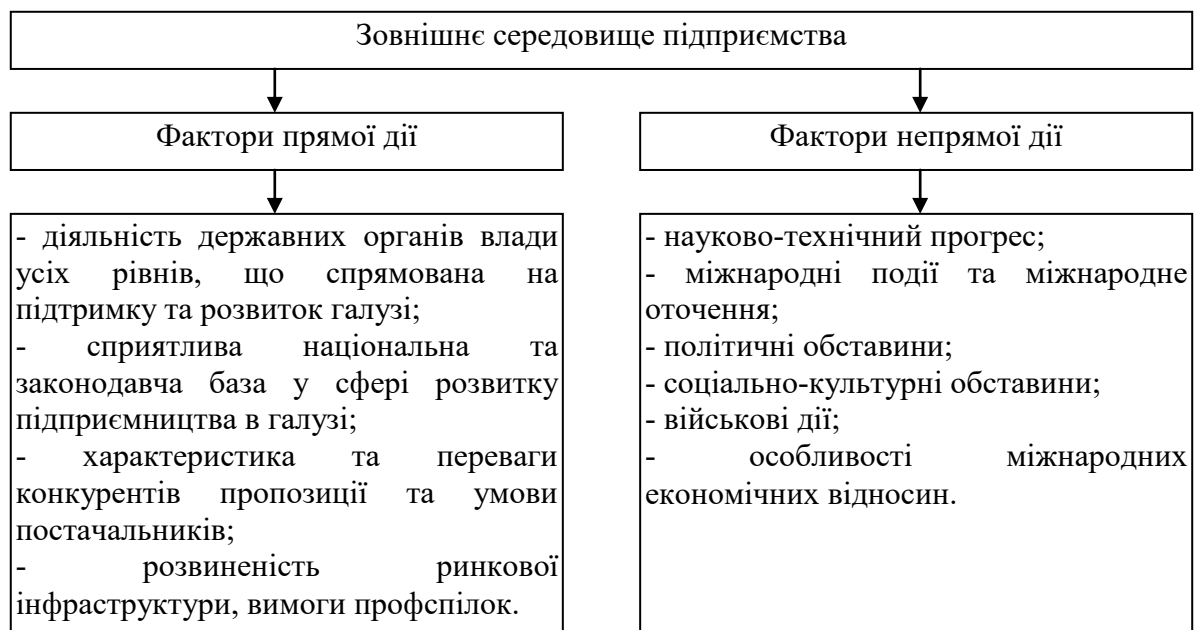

Рис. 1.3. Фактори зовнішнього середовища впливу на виробничу діяльність підприємства [61]

Жоден із факторів зовнішнього середовища компанії не можна розглядати окремо. При цьому постійно зростає взаємозалежність між окремими силами зовнішнього середовища компанії [22].

Складність зовнішнього середовища визначає кількість факторів, на які компанія повинна реагувати, і ступінь мінливості кожного фактора. Різні компанії здійснюють свою діяльність у різних зовнішніх умовах. Тому на одну компанію впливає сукупність факторів зовнішнього середовища, а на іншу – лише певну її частину [23].

Взаємодію системи корпоративного управління України із зовнішнім середовищем на сучасному етапі можна охарактеризувати як складну та невизначену через такі фактори:

- складність і нестабільність найближчого зовнішнього середовища;
- відсутність цілісного підходу до діагностики стану зовнішнього середовища;
- відсутність чіткого розуміння сильних і слабких сторін кожної компанії;
- відсутність адаптаційних механізмів впровадження зарубіжного досвіду управління бізнесом.

Оскільки ефективність управління завжди передбачає наявність двох груп факторів впливу - внутрішніх і зовнішніх, то говорити про ефективність управління, виходячи лише зі спостереження факторів зовнішнього середовища, некоректно. Отже, групою факторів, що впливають на ефективність управління, є внутрішня ефективність, яка визначається чинниками внутрішнього середовища і є не менш важливою.

Внутрішнє середовище компанії складається з ряду внутрішніх факторів, які безпосередньо впливають на функціонування компанії [26, с.55]. Різні автори пропонують різні підходи до формування груп факторів внутрішнього середовища. Так, О. С. Віханський та А. І. Наумов виділяють п'ять основних груп факторів внутрішнього середовища, які відповідають основним напрямкам системи управління. Цей факторинг, безперечно, є значущим,

своєчасним і дасть змогу в подальшому оцінити вплив факторів. Проте дослідження З.П. Румянцевої підтверджують доцільність визначення ефективності корпоративного менеджменту при проведенні факторного аналізу: організаційної чи корпоративної культури.

Фактори внутрішнього середовища впливу на виробничу діяльність підприємства представлені на рис. 1.4.

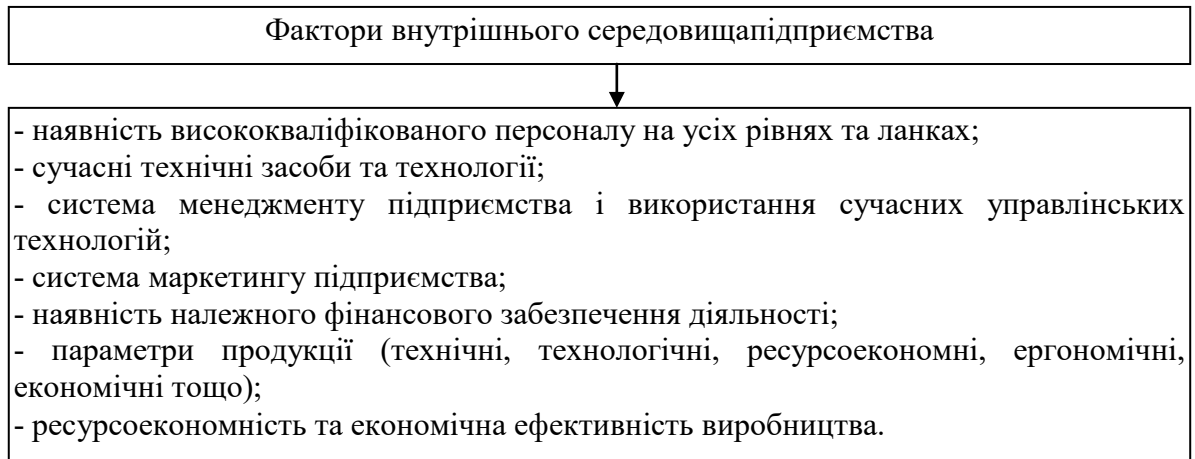

Рис. 1.4. Фактори внутрішнього середовища впливу на виробничу діяльність підприємства [37]

Внутрішнє середовище компанії фактично є відповіддю на зовнішнє середовище прямої дії. Фактори непрямої дії не можуть безпосередньо впливати на підприємство, але коли вони змінюються, вони обов'язково впливають на його діяльність.

Своєчасна діагностика відповідних зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на виробничу діяльність підрозділів підприємства, дозволяє адекватно реагувати та коригувати діючу систему управління виробничою діяльністю для забезпечення її ефективності.

Усі чинники, що впливають на ефективність управління підприємством, взаємопов'язані і породжують низку актуальних проблем, які необхідно шукати для вирішення [26, с.76]:

- підвищення рівня доходів компаній, як за рахунок збільшення прибутку, так і за рахунок оптимізації виробничих процесів і зниження витрат;

- покращення незадовільного стану основних фондів підприємств;
- підвищення здатності підприємства адаптуватися до впливу факторів зовнішнього середовища;
- підвищити фінансову стійкість і незалежність компанії;
- підвищити рівень якості обслуговування;
- підвищення рівня використання інновацій у діяльності;
- зменшити вплив на природне середовище.

Багато існуючих проблем компанії вирішуються шляхом підвищення ефективності управління. Тому виникає об'єктивна необхідність аналізу сучасного рівня ефективності корпоративного менеджменту під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів.

1.3. Методичні підходи щодо оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства

Термін «ефективність» (від лат. *efficiens*) походить від терміна «ефект», що в перекладі означає продуктивність, результат певної причини або дії. Однак сам по собі ефект не дає відповіді на питання: якою ціною був досягнутий цей результат? Тому категорію ефективності можна виміряти як співвідношення між результатом і витратами (ресурсами), які його спричинили [37, с.122].

При визначенні економічної ефективності ресурси і результати можуть мати як вартісні, так і видові форми. Ресурси в розрахунках можна розглядати як сукупно, так і окремо. При розрахунку ефективності залежно від поставленої мети можуть використовуватися різні види кінцевих результатів, що відрізняються один від одного за своїм економічним змістом. Тому економічна ефективність може мати різні прояви [75, с.334].

Основною метою оцінки ефективності підприємницької діяльності є визначення можливості її подальшого розвитку, що базується на результатах комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності. Тому

найважливішим завданням функціонування сучасного підприємства є підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності шляхом оптимізації використання його внутрішніх резервів та системної розробки шляхів підвищення ефективності діяльності. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства передбачають ряд конкретних заходів щодо вдосконалення організації виробництва (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Напрями підвищення ефективності виробничої
діяльності підприємства [79]

Напрямок підвищення економічної ефективності	Характеристика
Ресурсний	Використання оборотних засобів Використання основних засобів Ефективність використання трудових ресурсів
Організаційний	Організаційно-правова структура управління Організація виробничо-господарської діяльності на підприємстві
Технологічний	Упровадження сучасних досягнень у сфері техніки і технології Удосконалення наявної техніки і технології

Одним із основних напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства є ресурсний, який базується на необхідності проведення детального аналізу використання наявних ресурсів і живої праці. Другий напрямок - організаційний, згідно з яким шукаються нові можливості для вдосконалення системи управління та підвищення ефективності процесів, що здійснюються в компанії. Третій напрям підвищення фінансово-господарської діяльності підприємства – технологічний, який передбачає впровадження у виробничі процеси сучасної техніки і технологій, а також вирішення організаційних та правових питань.

Уніфікованого показника для визначення економічної ефективності виробничої діяльності підприємства на сьогоднішній день не існує. Тому в більшості випадків така оцінка базується на використанні системи взаємопов'язаних показників, що враховує специфіку здійснення діяльності на підприємствах та вплив різних факторів на виробничий процес [82, с.134].

Однією з основних вимог до показників оцінки діяльності підприємства є те, щоб вони максимально об'єктивно відображали рівень ефективності виробництва та враховували специфіку діяльності підприємства. При цьому вони повинні мати єдиний метод визначення і мати певну універсальність для використання на всіх підприємствах.

У господарській діяльності слід намагатися використовувати систему оціночних показників. При цьому кожна з них повинна мати об'єктивну основу та економічний зміст і відображати ту чи іншу сторону процесу розширеного відтворення: виробництва, розподілу, обміну та споживання, в тому числі на первинному рівні народного господарства.

Кожен показник системи оцінювання є, за винятком узагальнюючого показника, однобічною (частковою) результативною характеристикою. При проектуванні системи показників ефективності суб'єктів господарювання доцільно дотримуватись певних принципів, тобто [5]:

- забезпечення органічного зв'язку критерію та системи питомих показників ефективності;
- візуалізація ефективності використання всіх видів використовуваних ресурсів;
- можливість застосування показників ефективності в управлінні різними сферами виробничої діяльності підприємства;
- виконання ранніми показниками стимулюючої функції у використанні наявних резервів підвищення ефективності виробничої діяльності.

Практика показує, що ті компанії, які почали використовувати сучасні методи аналізу ефективності своєї діяльності, вийшли на значно вищий рівень і оптимізували свою діяльність. Ця тенденція більш виражена в досвіді зарубіжних країн, таких як Сполучені Штати, Німеччина, Франція та Велика Британія. Основною причиною використання цих підходів у перерахованих країнах є їх ефективність у поєднанні з можливістю правильно застосовувати навички та самостійно приймати рішення в компанії. Проте з розвитком підприємницької діяльності система методів оцінки результатів діяльності

постійно оновлюється, з'являються все нові, ефективніші та складніші методи, тому виникає нагальна необхідність їх класифікації в залежності від значення їх розрахунку.

Показники ефективності можна згрупувати таким чином, а саме [14]:

- показники залишкового прибутку;
- показники руху грошових коштів;
- показники, створені на основі оцінки ринку;
- показники зростання.

Перелічені вище групи показників не часто використовуються в практиці вітчизняних компаній. Використання цих показників у вітчизняній практиці викликає певні перешкоди, а саме [15, с.306]:

- складність збору інформації;
- недостатній кваліфікаційний рівень працівників, які розраховують ці показники;
- нечітка методологія розрахунку сучасних показників.

Незважаючи на зазначені перешкоди у використанні нового методу оцінки показників, вітчизняні компанії все ще намагаються використовувати новий метод оцінки, але при порівнянні результатів вітчизняних компаній з результатами іноземних компаній результати недостатньо високі. Використання нових і сучасних методів оцінювання має як переваги, так і недоліки.

До переваг можна віднести наступне [3, с.225]:

- при використанні сучасних методів аналізу ефективності діяльності підприємства враховується досить широкий спектр оцінюваних параметрів;
- при використанні вищевказаних методів краще розуміється специфіка діяльності компанії;
- велике значення надається як фінансовим, так і нефінансовим показникам;
- дотримується кількісна та якісна узгодженість між різними показниками, що дозволяє більш цілісно визначати ефективність компанії.

До недоліків можна віднести:

- отримані показники мають загальний характер і тому не вказують на конкретні недоліки управління;
- більшість цих методів підкреслюють неадекватність даних фінансової звітності;
- розрахованих показників недостатньо для прийняття важливого стратегічного рішення.

Основні формули для розрахунку ефективності виробничої діяльності підприємства [4; 25; 46]:

1. Рентабельність активів показує відсоток того, наскільки прибутковими є активи компанії для отримання доходу. Він показує процентне співвідношення між чистим прибутком компанії та її сукупними активами:

$$РА = (П / А_{\text{серед.}}) \times 100\% \quad (1.1)$$

де П - прибуток, А_{серед.} - середня вартість активів компанії за звітний період.

2. Рентабельність власного капіталу - показник, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Показує прибутковість (прибутковість) вкладеного капіталу.

$$РВК = (П / ВК_{\text{серед.}}) \times 100\% \quad (1.2)$$

де ВК_{серед.} - середня вартість власного капіталу за звітний період.

3. Рентабельність продукції - економічна категорія, що характеризує ефективність реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Визначається як відношення чистого прибутку від продажів до витрат виробництва.

$$Рп. = (П / Сп.) \times 100\% \quad (1.3)$$

де Сп. – повна собівартість реалізованої продукції

4. Рентабельність продажів є одним із найважливіших показників ефективності діяльності підприємства. Він показує суму операційного прибутку, яку отримує підприємство з кожної гривні реалізованої продукції. Іншими словами, скільки грошей залишається у компанії після покриття

витрат на виробництво.

$$P_{\text{пр.}} = (П / В) \times 100\% \quad (1.4)$$

де В – виторг від реалізації без податків, які включаються в ціну продукції.

5. Рентабельність основних фондів опосередковано характеризує довгострокові цілі власників, оскільки показує, чи прагнуть вони отримати прибуток чи інвестувати гроші у фонди протягом тривалого часу.

$$P_{\text{оф.}} = (ЧП / ((ОФ_{\text{н.}} + ОФ_{\text{к.}}) / 2)) \times 100\% \quad (1.5)$$

де ЧП – чистий прибуток; ОФ_{н.}, ОФ_{к.} – відповідно основні фонди на початок і кінець періоду.

6. Коефіцієнт оборотності активів, який показує ефективність використання оборотних активів підприємства. Значення показника вказує, скільки товарів і послуг було продано на одну спожиту гривню за досліджуваний період.

$$K_{\text{об.}} = РП / Зс. \quad (1.6)$$

де РП - реалізована продукція за певний період, грн., Зс. - середньорічний залишок оборотних коштів, грн.

7. Коефіцієнт використання оборотних активів характеризує суму оборотних активів на 1 грн реалізованої продукції. Чим вище оборотність оборотних коштів, тим краще їх використання.

$$K_{\text{з.}} = Зс. / РП \quad (1.7)$$

де Зс. - середньорічний залишок оборотних коштів, грн.

8. Фінансування є показником забезпечення робочої сили виробничими капітальними ресурсами. Визначається співвідношенням між середньорічною балансовою вартістю виробничих основних фондів і середньообліковою чисельністю робітників або службовців. Показує витрати основної виробничої діяльності на одного працівника. Розраховується діленням середньорічної вартості основних фондів на чисельність працівників.

$$\Phi_{\text{о}} = \Phi / Ч \quad (1.8)$$

де Ф – загальна вартість основних фондів, Ч - середньооблікова

чисельність виробничого персоналу.

9. Фондовіддача – це відношення вартісної собівартості виготовленої продукції до середньорічної собівартості основної виробничої діяльності. Він виражає ефективність використання трудових ресурсів, тобто показує, скільки готової продукції виробляється на одиницю основних виробничих ресурсів. Щоб охарактеризувати рентабельність активів, її часто розраховують як відношення валового продукту до всієї виробничої діяльності. Для цього визначається середньорічна вартість основних і оборотних засобів виробничих об'єктів (їх загальна вартість на початок і кінець року ділиться на 2, а місячна вартість ділиться відповідно на 12). У деяких випадках рентабельність капіталу може бути визначена природним шляхом, якщо вироблена продукція (виконана робота) однорідна.

$$\text{Фв.} = \text{Дв.} / \text{Ф} \quad (1.9)$$

де Дв. - сума доходів від реалізації продукції.

Фондомісткість - це показник фондовіддачі, який показує вартість основних фондів на одиницю продукції, виробленої підприємством. Цей показник використовується для визначення ефективності використання основних фондів організації. Це зворотна величина прибутковості фонду.

$$\text{Фм.} = \text{Ф} / \text{Дв.} \quad (1.10)$$

де Дв. - сума доходів від реалізації продукції. Коефіцієнт оновлення основних фондів характеризує частку нових основних фондів, введених в експлуатацію протягом звітного періоду, у складі всіх наявних на кінець звітного періоду основних фондів.

$$\text{Кон.} = \text{Озв.} / \text{ОЗк.} \quad (1.11)$$

де Озв. – вартість придбаних основних засобів за звітний період, ОЗк. – вартість основних засобів на кінець звітного періоду.

10. Коефіцієнт вибуття основних засобів показує, яка частка наявних до початку звітного періоду основних засобів вибула протягом звітного періоду внаслідок зносу. Коефіцієнт передачі основних засобів доцільно розглядати разом з коефіцієнтом оновлення основних засобів. Якщо темп продажу

нижчий за коефіцієнт оновлення, то основні фонди значною мірою відтворено; якщо більше - обмежене відтворення основних засобів. Чим вищий коефіцієнт вибуття основних засобів, тим менший строк корисного використання основних засобів і навпаки. У період економічної стагнації та уповільнення темпів інновацій рівень вибуття основних засобів знижується; в період економічного підйому та активізації інноваційної діяльності вона зростає.

$$Кв. = ОЗвив. / ОЗп.. \quad (1.12)$$

де ОЗвив. – вартість виведених з експлуатації основних засобів за звітній період, ОЗп. - вартість основних засобів на початок звітного періоду.

11. Темп зростання основних фондів. Темп зростання основних фондів характеризує приріст вартості з урахуванням реалізації.

$$Кпр. = (Озв. - Озвив.) / ОЗп. \quad (1.13)$$

Отже, обрані показники дають змогу комплексно оцінити ефективність виробничої діяльності підприємства та визначити перспективи його подальшого розвитку.

Разом з тим, сучасний економічний розвиток вказує на необхідність використання нових теоретичних підходів та прикладних інструментів візуалізації ефективності виробничої діяльності, які б сприяли моніторингу виробничих процесів на підприємствах, знижували невизначеність в оцінці результатів господарювання та використовували широкий спектр ресурсів і можливості [13, с.86].

Для ефективного функціонування та забезпечення конкурентоспроможності підприємств та інших суб'єктів господарювання необхідно запровадити показники оцінки не лише ресурсів підприємства, а й матеріально-технічних, структурно-функціональних, соціально-трудова та інших елементів його виробництва. потенціал. Це зумовлює посилення уваги науковців та керівників корпоративних структур до подальшого розвитку комплексних і системних підходів до оцінки виробничої діяльності, у тому числі до оцінки управління технологічними та організаційними змінами, і

зокрема до алгоритмів визначення потенційних соціально-економічних можливостей підприємства. підприємств.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері виробничої діяльності підприємства

Існують різноманітні форми регулюючого впливу держави на виробничу діяльність суб'єктів підприємництва. Безпосереднє державне управління низкою галузей, об'єктів цілком або частково застосовується до підприємств, організацій, які життєво важливі для економіки і суспільства, що потребують значної державної підтримки. До таких об'єктів відносять військові, оборонні, енергетичні, заповідники, національні музеї, природні парки, курорти, корисні копалини, водні ресурси, низку установ науки, культури, освіти, охорони здоров'я [20, с.22].

По-перше, це може бути податкове регулювання, що здійснюється шляхом встановлення тих чи інших об'єктів оподаткування, призначення та диференціації податкових ставок, введення податкових пільг, звільнення від податків. У тому ж напрямі впливає і введення мит, митних зборів. Зрозуміло, що зміною в той чи інший бік податкового тягара держава може прискорювати або сповільнювати виробничі процеси. Водночас стягування податків – головне джерело доходів державного бюджету, фінансова база соціальної політики. Цінове регулювання в умовах ринкової економіки полягає в тому, що держава може встановлювати граничний рівень цін на продукцію суб'єктів підприємництва.

Грунтуючись на зазначених принципах і умовах здійснення підприємницької діяльності, суб'єкт підприємництва самостійно визначає напрями виробничої діяльності, її структуру й обсяг, самостійно розпоряджається виробленою продукцією та доходами, здійснює будь-яку діяльність, що не суперечить законодавству України.

Здійснення державного регулювання виробничої діяльності

забезпечується цілим комплексом нормативно-правових актів, серед них такі: закони України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [63], «Про ціни і ціноутворення» [66], «Про стандартизацію» [65], «Про зовнішньоекономічну діяльність» [62], «Про захист економічної конкуренції» [61] тощо.

Тобто до засобів регулюючого впливу держави на виробничу діяльність суб'єктів підприємництва варто віднести такі спеціальні засоби й інструменти регулювання:

1) норми, нормативи, наприклад, мінімальний розмір встановленого капіталу господарського товариства, нормативи достатності власних коштів у ліцензіата – професійного учасника ринку цінних паперів, нормативи гранично допустимих шкідливих речовин у продуктах харчування, нормативи гранично допустимого рівня шуму, вібрації та інших шкідливих впливів на здоров'я людей у виробничих умовах;

2) ліміти, наприклад, ліміти на викиди забруднюючих речовин у природне середовище;

3) розміри ставок податків, мит тощо;

3) коефіцієнти, що застосовують під час державного регулювання цін і тарифів;

4) квоти – кількісні обмеження, наприклад на експорт або імпорт окремих видів товарів;

5) резерви та гранично допустимі суми, наприклад, у разі підвищення цін, під час розрахунків готівкою між юридичними особами, інші кількісні обмежувачі і вимоги.

Державне прогнозування і планування розвитку виробничої діяльності суб'єктів підприємництва взагалі та підприємницької діяльності зокрема є одним із найважливіших непрямих засобів державного регулювання господарської діяльності. Правовою основою здійснення державного планування і прогнозування є Закон України «Про державні цільові програми» [60], згідно з яким (ст. 1) державна цільова програма – це

комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів державного бюджету України й узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням.

У свою чергу, Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (ст. 1) [59] визначає державне прогнозування економічного і соціального розвитку як науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку країни, окремих галузей економіки або окремих адміністративно-територіальних одиниць, можливого стану економіки та соціальної сфери в майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення параметрів економічного і соціального розвитку.

Також прикладом регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів підприємницької діяльності є Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» [64], де регламентовано, що шляхами вдосконалення правового забезпечення розвитку малого підприємництва є [64]:

- 1) створення дієвих механізмів захисту прав і свобод підприємців;
- 2) гармонізація українського законодавства із законодавством Європейського Союзу;
- 3) забезпечення законодавчої гарантії незмінності та довготривалості державної політики щодо підтримки малого підприємництва;
- 4) розроблення нормативно-правової бази, яка регулює відносини між державою та підприємцями, роботодавцями і найманими працівниками, зокрема і для забезпечення їх соціального захисту, встановлює норми і правила здійснення підприємницької діяльності, регламентує діяльність органів державної влади, їх посадових осіб щодо виконання ними відповідних повноважень у сфері розвитку малого підприємництва;
- 5) удосконалення функціональної та організаційної структури

центральных і місцевих органів виконавчої влади в частині забезпечення розвитку і державної підтримки малого підприємництва. Системне здійснення практичних заходів у цій сфері повинно забезпечити стабільну нормативноправову основу для ефективного розвитку підприємницької діяльності. Незмінність єдиних для всіх суб'єктів підприємницької діяльності відносин протягом тривалого часу є однією з найголовніших умов поживлення економічної ситуації в Україні.

Але головним нормативним актом, що регламентує основні засоби регулюючого впливу держави під час здійснення виробничої діяльності залишається Господарський кодекс (далі – ГК) України, зокрема ст. 12 ГК [22]. ГК чітко регламентує (ч. 2 ст. 12), що основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є:

- 1) державне замовлення;
- 2) ліцензування, патентування і квотування;
- 3) технічне регулювання;
- 4) застосування нормативів та лімітів;
- 5) регулювання цін і тарифів;
- 6) надання інвестиційних, податкових та інших пільг;

7) надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій і субсидій. У цьому контексті державне замовлення (ст. 13) є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу й обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їхньої форми власності.

Ліцензування, патентування окремих видів господарської діяльності та квотування (ст. 14) є засобами державного регулювання у сфері господарювання, спрямованими на забезпечення єдиної державної політики в цій області, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства й окремих споживачів. У сфері господарювання застосовуються технічні

регламенти, стандарти, кодекси усталеної практики та технічні умови (ст. 15).

Відповідно до ст. 16 ГК України [22], держава може надавати дотації суб'єктам господарювання: на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування, на виробництво життєво важливих лікарських препаратів і засобів реабілітації інвалідів, на імпорتنі закупівлі окремих товарів, послуги транспорту, що забезпечують соціально важливі перевезення, а також суб'єктам господарювання, що опинилися у критичній соціально-економічній або екологічній ситуації, з метою фінансування капітальних вкладень на рівні, необхідному для підтримання їхньої діяльності, на цілі технічного розвитку, що дають значний економічний ефект, а також в інших випадках, передбачених законом.

Крім того, держава може здійснювати компенсації або доплати сільськогосподарським товаровиробникам за сільськогосподарську продукцію, що реалізується ними в державі.

Управління виробничою діяльністю на підприємстві потребує надзвичайно великого масиву інформації, яка характеризує як зовнішнє, так і внутрішнє середовище підприємства. Лише за умови належно організованого інформаційного забезпечення, коли до керівних органів та виробничих підрозділів підприємства надходить оперативна, повна та достовірна інформація про усі параметри виробничого процесу, про умови постачання матеріальних ресурсів та збуту готової продукції, можлива організація ефективного та неперервного процесу виробництва та постачання продукції. Несвоєчасне надходження інформації, нераціональне її структурування, недосконала організація руху інформаційних потоків на підприємстві призводять до помилок при розробленні виробничої програми підприємства та у ході її оперативного коригування, зумовлюють неефективну організацію поставок сировини та готової продукції, а також зберігання їхніх запасів.

Загалом усю інформацію, необхідну для прийняття рішень щодо управління виробничою діяльністю, можна поділити на три великі блоки:

- блок прогнозної інформації, який, зокрема, містить прогнозні дані про попит на продукцію підприємства, ціни на неї та на виробничі ресурси тощо;
- блок планової інформації, який, зокрема, містить показники виробничої програми підприємства, планові обсяги постачання матеріалів, графіки відвантаження готової продукції тощо;
- блок оперативної інформації, який містить поточні значення усіх основних показників, які впливають на прийняття управлінських рішень щодо
- організації виробничого процесу (поточний попит на продукцію, поточні значення цін на виробничі ресурси та готову продукцію тощо).

Одним з важливих питань, які постають при розробленні системи інформаційного забезпечення управління виробничою діяльністю на підприємстві, є питання про те, на якій переважно інформації повинно ґрунтуватися це забезпечення - плановій чи оперативній. Ця проблема також постає і в логістиці при обґрунтуванні вибору найкращої логістичної операційної системи. Як відомо, існують два основні типи таких систем, а саме:

- операційні системи, «що тягнуть», сутність яких полягає у тому, що на кожному ділянці виробництва постачається тільки та кількість матеріалів, деталей та вузлів, яка потрібна для своєчасного випуску готової продукції;
- операційні системи «що штовхають», сутність яких полягає у тому, що відповідно до плану необхідні матеріали (напівфабрикати, готова продукція) «виштовхуються» працівниками, що перебувають на попередніх етапах виробничого процесу, й надходять на наступні - у планові строки та у запланованих обсягах - незалежно від того, чи потрібні вони там фактично в такій кількості на певний час [8, с.65].

Треба зазначити, що у двох описаних вище типах логістичних систем рух інформації відбувається по-різному: у логістичних системах першого типу переважають горизонтальні інформаційні потоки (які рухаються протилежно до матеріальних), а у логістичних системах другого типу

переважають вертикальні інформаційні потоки, які являють собою передавання планових завдань від керуючої підсистеми (апарату управління підприємством) до виробничих підрозділів підприємства.

Існують два основні варіанти організації інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо організації виробничого процесу на підприємстві: ті, що ґрунтуються переважно на оперативній інформації, та ті, що ґрунтуються переважно на плановій інформації. Кожен з цих двох варіантів має певні переваги та недоліки.

Процедура вибору найкращого способу інформаційного забезпечення виробничою діяльністю повинна бути передбачати такі етапи [21, с.225]:

1) розроблення прогнозу попиту на продукцію підприємства на певний проміжок часу (наприклад, на рік);

2) відокремлення з прогнозних значень попиту тієї їхньої складової, що характеризується високим рівнем імовірності (з високим рівнем імовірності можна передбачити, що попит буде не меншим, ніж значення цієї складової);

3) оцінка математичного сподівання додаткової величини попиту порівняно із гарантованою його величиною за цей певний проміжок часу;

4) визначення математичного сподівання додаткової величини прибутку, який отримує підприємство, якщо воно задовольнить додаткову величину попиту споживачів;

5) оцінка математичного сподівання середньої за певний проміжок часу величини додаткових запасів матеріалів та інших виробничих ресурсів підприємства, а також запасів готової продукції, необхідних для оперативного задоволення додаткового розміру попиту на продукцію підприємства;

6) визначення середньої сподіваної величини витрат на зберігання запасів виробничих ресурсів та готової продукції, необхідних для задоволення додаткового попиту на продукцію підприємства;

7) порівняння математичного сподівання додаткової величини прибутку внаслідок задоволення додаткової величини попиту на продукцію із

середньою сподіваною величиною витрат на зберігання товарно-матеріальних запасів для задоволення такого додаткового попиту.

Таким чином, прийняття управлінських рішень у виробничій діяльності підприємства потребує побудови складної інформаційної системи забезпечення цього процесу, яка повинна ґрунтуватися на чіткому і достатньо сталому русі інформаційних потоків між підрозділами та посадовими особами підприємства. Якщо ж розглядати загальну інформаційну систему управління підприємством, то її створення повинно відбуватися через інтеграцію двох вищеописаних інформаційних систем: логістичної інформаційної системи та інформаційної системи прийняття управлінських виробничих рішень.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ здійснення ефективної виробничої діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що продуктивність і ефективність діяльності підприємства залежить від раціональності виробництва та відповідності матеріально-технічної бази сучасним науковим і науково-технічним вимогам. В умовах ринкового господарювання виробництво має бути організоване з урахуванням усіх потреб споживачів за всіма параметрами споживчих характеристик, бути конкурентоспроможним і сприяти досягненню цілей власників.

2. Визначено, що максимально можливий обсяг виробництва і реалізації продукції певної номенклатури необхідної якості в установлені терміни досягається за найкращого використання виробничого потенціалу, сприятливих умов зовнішньоекономічного середовища, досягнень науки, тощо технологія сталого насичення ринку конкурентоспроможною продукцією та досягнення високих фінансових результатів. Підсумовуючи описані аспекти та прояви виробничої діяльності, можна зазначити, що виробнича діяльність підприємства є певним видом його цільової господарської діяльності для організація та просторово-часова реалізація процесу створення економічної вигоди.

3. Обґрунтовано, що ефективність продуктивної діяльності залежить від строків її здійснення та ступеня її безперервності. Істотний вплив на ефективність виробничої діяльності має форма його організації, зумовлена диференціацією та розміщенням виробничих процесів у просторі та часі. Диференціація виробничої діяльності на підприємстві характеризується насамперед взаємозв'язком між трьома основними факторами: обсягом і змістом виробничої програми; час, який є в розпорядженні підприємства для виконання даної виробничої програми, визначається існуючим режимом

роботи та встановленими термінами виконання програми; простір, який виражається у виробничій зоні – робочі місця та машини.

4. Узагальнено, що головною метою оцінки ефективності діяльності підприємства є визначення можливості його подальшого розвитку за результатами комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності. Тому найважливішим завданням функціонування сучасного підприємства є підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності шляхом оптимізації використання його внутрішніх резервів та системної розробки шляхів підвищення ефективності діяльності.

5. Обґрунтовано, що для ефективного функціонування та забезпечення конкурентоспроможності підприємств та інших суб'єктів підприємницької діяльності необхідно запровадити показники оцінки не лише корпоративних ресурсів, а й техніко-матеріальних, структурно-функціональних, соціально-трудових тощо. Це зумовлює посилення уваги науковців та керівників корпоративних структур до подальшого розвитку комплексних і системних підходів до оцінки виробничої діяльності, у тому числі до оцінки управління технологічними та організаційними змінами, і зокрема до алгоритмів визначення потенційних соціально-економічних можливостей підприємства.

6. Доведено, що прийняття управлінських рішень у виробничій діяльності підприємства потребує побудови комплексної інформаційної системи підтримки цього процесу, яка має базуватися на чіткому та достатньо стабільному русі інформаційних потоків між підрозділами та посадовими особами підприємства. Якщо розглядати загальну інформаційну систему корпоративного управління, то її реалізація повинна здійснюватися шляхом інтеграції двох описаних вище інформаційних систем: логістичної інформаційної системи та інформаційної системи прийняття рішень з управління виробництвом.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КИЇВГУМА»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства

ТОВ «Київгума» розпочало свою діяльність у 1930 р., на сьогоднішній день воно займає провідну позицію на ринку гумових виробів України. Підприємство виробляє більше 4 тис. найменувань продукції з гуми, латексу, силікону, ПВХ, ТЕП та пластмаси для всіх галузей промисловості та народного господарства [52].

Організаційно-правова характеристика підприємства ТОВ «Київгума», як суб'єкта господарювання представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика підприємства ТОВ «Київгума»,
як суб'єкта господарювання

Ознака	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ КИЇВГУМА
Скорочена назва	ТОВ «Київгума»
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	35115248
Дата реєстрації	04.07.2007 р.
Уповноважені особи	Острогруд Андрій Юрійович
Розмір статутного капіталу	350 000 000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Види діяльності	Основний: 22.19 Виробництво інших гумових виробів Інші: 20.41 Виробництво мила та мийних засобів, засобів для чищення та полірування 20.42 Виробництво парфумних і косметичних засобів 21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів
Місцезнаходження юридичної особи	Україна, 07403, Київська область, місто Бровари, вулиця Кутузова, будинок 127

Отже, підприємство ТОВ «Київгума» зареєстрована 04.07.2007 р. за юридичною адресою: Україна, 07403, Київська область, місто Бровари, вулиця Кутузова, будинок 127. Керівником організації є Острогруд Андрій Юрійович. Розмір статутного капіталу складає 350000000,00 грн. На момент останнього оновлення даних 08.11.2023 р. стан організації - не перебуває в процесі припинення.

Історично виробничі потужності заводу розташовувалися в місті Києві на площі 9 га поблизу Московської площі (нині Деміївська площа). У 2013 році «Київгума» перенесла свої виробничі потужності з Києва до міста Бровари, оскільки міська адміністрація планувала побудувати на його території спортивну арену в рамках програми підготовки до Чемпіонату Європи з баскетболу 2015 року [52].

Продукція «Київгума» поставляється в усі регіони України та 28 країн світу. В асортименті представлена значна кількість фасонних виробів: техпластини, кільця, манжети, сходинки, різноманітні побутові та сільськогосподарські вироби, а також нефасонні вироби: прокладки, профілі, прокладки, прогумовані полотна, труби, канати та ін. Київгума також пропонує широкий асортимент медичної продукції та товарів для дітей.

Широкий асортимент продукції компанії включає знаменитий посуд Esmarch, який був винайдений у 19 столітті, але використовується і сьогодні. Також компанія випускає не менш відому, але набагато більш сучасну і ефективну упряж «Омега».

Після повномасштабного вторгнення підприємство продовжувало роботу, незважаючи на бої на околицях Броварів, де розташована «Київгума». Для забезпечення потреб армії та міністерства оборони виробництво було зосереджено на випуску тактичних препаратів.

Лише за перше півріччя 2023 року компанія «Київгума» виготовила та поставила понад 100 тис. аптечок для ЗСУ. Завдяки фінансовій підтримці федерального уряду стала можливою велика доставка. Загалом з початку війни компанія продала більше 350 000 тактичних аптечок [52].

У 2021 році «Київгума» долучилася до програми співпраці «Спільнота експортерів» - ініціативи, створеної за підтримки Офісу з просування експорту України та Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, що спрямована на розширення ринків збуту для українських підприємств у межах країн ЄС. У рамках цієї програми йдеться передусім про експорт діелектричної продукції, такої як взуття, килимки та рукавички. Окрім цього, компанія співпрацює з ЄБРР у програмі «Технічна підтримка».

У 2019 році вона стала членом Європейської бізнес асоціації (ЄБА), а до цього спільноти UNIC (Всеукраїнської Мережі Добросовісності та Комплаєнсу). Окрім того, з 2017 року ТОВ «Київгума» є членом СУП. У 2021 році «Київгума» здобула Премію від СУП в номінації «Високі стандарти ведення бізнесу».

Підприємство бере участь у всеукраїнських та закордонних виставках промислових виробів, зокрема «Arab Health» (ОАЕ), «А+А» (Німеччина), «К» (Німеччина), «Medinex» (Азербайджан), «Зброя та безпека» (Україна) тощо, неодноразово ставало лауреатом національних премій, зокрема Співки українських підприємців та EFQM.

ТОВ «Київгума» позиціонує себе у публічному просторі як компанію з високою корпоративною соціальною відповідальністю, причому це поширюється як на працівників підприємства, так і на більш екосистемні речі. Найбільш поширеними у медіа є приклади того, як компанія підтримує медичні заклади Броварів.

ТОВ «Київгума» - компанія повного циклу, що надає послуги з виробництва продукції, від розробки суміші та проектування обладнання до виробництва.

На підприємстві розроблені та установлені чітка організаційна структура (рис. 2.1), положення щодо структурних підрозділів, виявлені задачі щодо їх діяльності, поділена відповідальність та обов'язки керівників [52].

Негативні якості:

- відсутність стимулів проявляти ініціативу;

- громіздка структура та низька чутливість до змін;
- ускладнення горизонтальних зв'язків, оскільки кожна функціональна одиниця має певне призначення;
- неможливість створення продукції, яка має іншу технологію або орієнтована на інший ринок, іншого споживача.

Розподіл завдань в окремих підрозділах регламентується робочими інструкціями для кожного працівника. Розглянемо основні функції кожного підрозділу [52]. Організаційна структура ТОВ «Київгума» представлена на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організаційна структура управління підприємства
ТОВ «Київгума»

Генеральний директор виконує наступні функції щодо розвитку ТОВ «Київгума»:

- визначення способів і способів здійснення виробничої діяльності;
- забезпечення закупівлі необхідних матеріально-технічних ресурсів;
- організація праці на виробництві;
- організація виробництва продукції необхідної якості та необхідної номенклатури;
- управління впровадженням нової техніки, технологій та модернізацією виробничих процесів;
- визначення напрямків витрачання фінансових ресурсів підприємства;
- із загальним керівництвом роботою всіх корпоративних підрозділів і підвищенням корпоративної ефективності з максимальним використанням виробничих потужностей при найменших витратах.

Безпосередньо керуючому директору підпорядковані:

- головний інженер;
- директор з маркетингу, продажів та розвитку;
- начальник відділу матеріально-технічного забезпечення;
- штаб-квартира, кожна з яких підпорядковується виключно генеральному директору (бухгалтерія, планово-економічний відділи, відділ кадрів, юридичний відділ).

Головний інженер (зам. голови правління) здійснює наступні функції щодо розвитку підприємства ТОВ «Київгума»:

- організація технічного розвитку підприємства;
- забезпечення впровадження результатів науково -технічного прогресу, техніки, технологій, засобів автоматизації та механізації виробничих процесів для виробництва довговічної та високоякісної продукції;
- організація проектно-технологічного забезпечення виробництва, ремонту та обслуговування обладнання;
- координація роботи всіх служб компанії по функціонуванню системи.

Під керівництвом головного інженера знаходяться:

- проектно - конструкторський відділ, проектно-технологічний відділ, науково-дослідний відділ і науково-дослідну лабораторію;
- науково-дослідна база, що включає цехи та виробничі приміщення;
- випробувальний полігон, що включає випробувальні станції та лабораторію.

Інженерно-конструкторський відділ займається підготовкою проекту і виробництва, розробкою і впровадженням прогресивних технологічних процесів, видів обладнання, засобів автоматизації і механізації.

Операційний менеджер стежить за організацією налагодженого виробничого процесу. Під його керівництвом знаходяться цехи № 1, № 1. 2, № 3, ЦЗЛ, інструментальний та ремонтний відділи.

Центр ЗЛ (центральна лабораторія заводу) впроваджує у виробництво передові технології та сучасні матеріали, що забезпечує підвищення якості та надійності продукції;

Інструментальний цех забезпечує підрозділи високоякісним інструментом та обладнанням.

Ремонтний відділ проводить своєчасний і якісний ремонт і технічне обслуговування обладнання підприємства.

Директор з маркетингу, продажів і розвитку займається дослідженнями ринку, продажем продукції та управлінням іноземним бізнесом. Директору з маркетингу, продажу та розвитку підпорядковані: відділ маркетингу та логістики, відділ ЗЕД, відділ технічного контролю (ВТК).

Відділ технічного контролю (ВТК) не допускає випуск на підприємство продукції, що не відповідає існуючим вимогам технічних стандартів та умов. Визначення необхідних методів і контроль за дотриманням вимог нормативно-технічної документації на всіх етапах виготовлення продукції для забезпечення необхідної якості.

Начальник матеріально-технічного забезпечення здійснює:

- забезпечення матеріально-технічного забезпечення матеріальними цінностями для виробництва високоякісної продукції, що відповідає

технологічним умовам, та реалізації готової продукції;

- організація транспортування та зберігання матеріалів і готової продукції відповідно до вимог системи якості;

- організація роботи складу, забезпечення кількісної та якісної цілісності матеріальних ресурсів і готової продукції.

Начальнику матеріально-технічного забезпечення підпорядковані: відділ технічного контролю, диспетчерська служба, транспортна станція, склад.

Охоронне бюро забезпечує необхідний доступ до підприємства, а також охорону території та майна.

Паралельно з цими відділами існує штаб, кожний підрозділ якого підпорядковується безпосередньо голові правління.

Штані підрозділи ТОВ «Київгума»:

- бухгалтерський облік – організація обліку виробничо-технічної та фінансової діяльності підприємства, контроль за збереженням майна підприємства та витрачанням грошових коштів і матеріальних цінностей;

- планово-економічний відділ - організовує роботу з економічного планування підприємства, визначення та використання виробничих ресурсів, забезпечення підвищення продуктивності праці та раціонального використання фонду оплати праці. Сприяти високоякісній роботі всіх відділів;

- відділ кадрів - забезпечення персоналу з необхідними знаннями та кваліфікацією для компанії, організація підвищення кваліфікації;

- юрист - забезпечення законності діяльності підприємства, захист законних інтересів.

Завдяки багаторічному досвіду, постійному розвитку, оновленню технології та виробничої бази підприємства ТОВ «Київгума», сьогодні це національна компанія та лідер у своїй галузі.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

В умовах ринкової економіки особливу актуальність представляє діагностика фінансово-економічного становища підприємств ринку товарів та послуг. Це повною мірою стосується і підприємств промислового комплексу, діяльність яких, як і раніше, характеризується значною кількістю збиткових господарств, високою часткою кредиторської та дебіторської заборгованості, зниженням ефективності використання основного капіталу. У зв'язку з цим зростає роль та значення діагностики фінансової стійкості, платоспроможності та ділової активності промислових підприємств, що, з одного боку, характеризує результати діяльності, а з іншого боку – визначає перспективи розвитку господарств.

Фінансово-економічний стан підприємства ТОВ «Київгума» є комплексним поняттям, яке характеризується системою багатьох показників, що відображають наявність та розміщення коштів, реальні та потенційні фінансові можливості. Його можна трактувати як міру забезпеченості підприємства ТОВ «Київгума» необхідними фінансовими ресурсами, ефективністю їх розміщення та використання, і своєчасного здійснення розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Фінансово-економічний стан ТОВ «Київгума» залежить від зовнішніх та внутрішніх факторів. До основних зовнішніх факторів відносять кон'юнктуру ринку, умови господарювання, економічну, фінансово-кредитну та податкову політику держави. До внутрішніх чинників відносяться склад і структура продукції і на рівень її конкурентоспроможності, розмір витрат, ефективність організації процесів виробництва, постачання та збуту, стан і структура майна, та фінансових ресурсів, кваліфікація управлінського персоналу та ін.

Основною метою діагностики фінансово-економічного стану є його оцінка та виявлення резервів його стабілізації та покращення, і надалі організація раціональної фінансово-економічної політики підприємства ТОВ «Київгума».

Динаміка формування основних економічних показників діяльності ТОВ «Київгума» представлена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Київгума»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід, тис. грн.	410979	416562	528752	117773	28,66
Валовий прибуток, тис. грн.	119460	113131	153894	34434	28,82
Чистий прибуток, тис. грн.	359	1214	9339	8980	у 25,01 р.б.
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	542117,5	550885,0	521714,5	-20403,0	-3,76
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	376372,0	358439,0	309668,5	-66703,5	-17,72
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	165745,5	192446,0	212046,0	46300,5	27,93
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	448	467	456	8	1,79
Фондовіддача, грн.	1,09	1,16	1,71	0,62	56,37
Фондоозброєність, тис. грн /ос.	0,12	0,12	0,12	0,00	2,96
Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	840,12	767,54	679,10	-161,02	-19,17
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	917,36	892,00	1159,54	242,18	26,40

В ході представленої оцінки встановлено, що у 2020 р. загальні обсяги чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «Київгума» становили 528752 тис.грн. У 2022 р. відбулося зростання обсягів чистого доходу на 117773 тис.грн., або на 28,66 %, що становило 528752 тис.грн. Валовий прибуток, що розраховується, як різниця між чистим доходом та собівартістю реалізованої продукції, також мав тенденцію до збільшення за досліджуваний період на 34434 тис.грн., або на 28,82 %, що становило 153894 тис.грн. у 2022 р. Чистий фінансовий результат ТОВ «Київгума» у 2022 р. мав позитивне значення в розмірі 9339 тис.грн., що на 8980 тис.грн., або у 25,02 рази більше, ніж у 2020 р.

Аналіз засвідчив, що середньорічна вартість активів ТОВ «Київгума» у 2022 р. скоротилась на 20403,0 тис.грн., або на 3,76 %, що становило 521714,5 тис.грн. Також встановлено, що в структурі майна найбільшу

питому вагу становили оборотні активи, середньорічна вартість яких сягала рівня 212046,0 тис.грн., що на 46300,5 тис.грн., або на 27,93 % більше, ніж у 2020 р. Середньорічна вартість необоротних активів, навпаки, скоротилась на 66703,5 тис.грн., або на 17,72 %, що становило 309668,5 тис.грн.

Показники фондівдачі та фондоозброєності відображають ефективність використання основних активів ТОВ «Київгума». Аналіз засвідчив, що у 2022 р. виявлено значне зростання значення цього показника, а саме на 0,62 грн., або на 56,37 %, що становило 1,71 грн. Фондоозброєність у ТОВ «Київгума» відзначалася низьким рівнем. Продуктивність праці на підприємстві у 2022 р. мала значення 679,10 тис.грн., що на 161,02 тис.грн., або на 19,17 % менше, ніж у 2020 р.

У системі фінансового менеджменту одним із важливих напрямів є ефективне управління майном організації. Аналіз активів та пасивів організації дозволяє оптимізувати структуру, склад та обсяг балансових коштів, з метою забезпечення ефективної виробничої діяльності ТОВ «Київгума». Різне використання коштів організації відбивається на ліквідності, платоспроможності та загальному фінансовому стані підприємства. Грамотно проведений аналіз дозволяє вчасно виявити слабкі сторони у створенні виробничого процесу, і навіть резерви підвищення ефективності виробництва.

Управління майном відіграє важливу роль у діяльності організації. Грамотний підхід до цього питання, облік різних чинників, правильна оцінка ситуації дозволяє компанії досягти поставленої мети, саме максимізації вартості фірми, як основний. У процесі функціонування організації обсяг активів та пасивів, а також їх структура схильні до різних змін. Найбільш повне уявлення про якісні зміни у структурі активів, а також про динаміку цих змін можна отримати за допомогою вертикального та горизонтального аналізу бухгалтерського балансу підприємства ТОВ «Київгума». Управління активами та пасивами неможливо уявити без аналізу ліквідності та фінансової стійкості, оскільки за його допомогою проводиться оцінка

ефективності управління активами та пасивами.

Характеристика майна підприємства ТОВ «Київгума» та джерел його формування за балансом представлена у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Характеристика майна підприємства ТОВ «Київгума»
та джерел його формування за балансом

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
Активи									
1. Необоротні активи:	384940	68,64	331938	61,36	287399	57,20	-97541	-25,34	-11,44
в т.ч. основні засоби	64401	11,48	56181	10,39	53378	10,62	-11023	-17,12	-0,86
2. Оборотні активи	175875	31,36	209017	38,64	215075	42,80	39200	22,29	11,44
в т.ч. запаси	83598	14,91	94531	17,47	103738	20,65	20140	24,09	5,74
дебіторська заборгованість	85820	15,30	101336	18,73	96587	19,22	10767	12,55	3,92
грошові кошти	2364	0,42	11874	2,20	11846	2,36	9482	у 4,01 п.б.	1,94
Пасиви									
1. Власний капітал	401516	71,60	402627	74,43	376966	75,02	-24550	-6,11	3,43
в т.ч. зареєстрований капітал	350000	62,41	350000	64,70	350000	69,66	0	0,00	7,25
нерозподілений прибуток	16416	2,93	17527	3,24	26866	5,35	10450	63,66	2,42
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	57634	10,28	49694	9,19	25057	4,99	-32577	-56,52	-5,29
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	101665	18,13	88634	16,38	100451	19,99	-1214	-1,19	1,86
Баланс	560815	100,00	540955	100,00	502474	100,00	-58341	-10,40	х

Аналіз засвідчив, що у 2022 р. загальна вартість активів компанії ТОВ «Київгума» сягала рівня 502474 тис.грн., що на 58341 тис.грн., або на 10,40 % менше, ніж у 2020 р. Основу формування активів підприємства складала необоротні активи в розмірі 287399 тис.грн. (57,20 % в структурі майна), що на 97541 тис.грн., або на 25,34 % менше, ніж у 2020 р. Водночас, оборотні активи складала 215075 тис.грн. (42,80 % в структурі майна), що на

39200 тис.грн., або на 22,29 % більше, ніж у 2020 р.

Аналіз зобов'язань ТОВ «Київгума» засвідчив, що власний капітал складав значну питому вагу в обсязі 75,02 % структури загальних зобов'язань, а поточні зобов'язання і забезпечення були на рівні 19,99 % структури. При цьому підприємство формувало значний обсяг довгострокових зобов'язань і забезпечень в сумі 25057 тис.грн., що на 32577 тис.грн., або на 56,52 % менше, ніж у 2020 р. Вартість зареєстрованого капіталу підприємства була незмінною на рівні 350 тис.грн. ТОВ «Київгума» відзначалося вагомою сумою нерозподіленого прибутку, а саме 26866 тис.грн. у 2022 р., що на 10450 тис.грн., або на 63,66 % більше, ніж у 2020 р.

В умовах ринкових відносин, що формуються, орієнтація підприємств на отримання прибутку є неодмінною умовою для їх успішної підприємницької діяльності, критерієм вибору оптимальних напрямів і методів цієї діяльності, показником досягнутого комерційного ефекту. Аналіз кожного елемента прибутку має значення для керівництва підприємства, його засновників, кредиторів тощо. Для керівників подібний аналіз дозволяє визначити перспективи розвитку підприємства, оскільки прибуток є одним із джерел фінансування капітальних вкладень та поповнення оборотних коштів. Для засновників прибуток виступає джерелом отримання доходу вкладений ними у конкретне підприємство капітал.

Різні сторони виробничої, збутової, постачальницької та фінансової складової діяльності організації отримують закінчену грошову оцінку у системі показників фінансових результатів. Узагальнено найважливіші показники фінансових результатів діяльності організації представлені у звіті про прибутки та збитки у формі № 2 річної та квартальної звітності.

Фінансовий результат є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення господарсько-фінансової діяльності ТОВ «Київгума». Система показників фінансових результатів включає абсолютні (прибуток) та відносні показники (рентабельність) ефективності використання. Прибуток є кінцевим фінансовим результатом господарської

діяльності організації.

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «Київгума» проаналізовано у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності
підприємства ТОВ «Київгума», тис.грн.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	410979	416562	528752	117773	28,66
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	291519	303431	374858	83339	28,59
Валовий прибуток	119460	113131	153894	34434	28,82
Інші операційні доходи	45646	64226	32576	-13070	-28,63
Адміністративні витрати	62109	78804	84235	22126	35,62
Витрати на збут	22922	18698	28056	5134	22,40
Інші операційні витрати	56407	77390	53453	-2954	-5,24
Фінансовий результат від операційної діяльності	23668	2465	20726	-2942	-12,43
Фінансові витрати	14085	4908	4224	-9861	-70,01
Інші витрати	19377	9258	24474	5097	26,30
Фінансовий результат до оподаткування	517	1534	11456	10939	у 21,15 р.б.
Чистий фінансовий результат	359	1214	9339	8980	у 25,01 р.б.

Аналіз засвідчив, що у 2022 р. спостерігалось збільшення обсягів господарської діяльності ТОВ «Київгума», і відповідно, суми чистого доходу від реалізації продукції на 117773 тис.грн., або на 28,66 %, що становило 528752 тис.грн. Собівартість реалізованої продукції компанії, також, зросла на 83339 тис.грн, або на 28,59 %, що у 2022 р. складало 374858 тис.грн.

Компанія ТОВ «Київгума» характеризувалася значним рівнем валової прибутковості в обсязі 153894 тис.грн., що на 34434 тис.грн., або на 28,82 % більше, ніж у 2020 р. Компанія є значним платником податку на прибуток. ТОВ «Київгума» характеризувалася позитивним значенням чистого фінансового результату у 2022 р., в сумі 9339 тис.грн., що на 8980 тис.грн., або у 25,01 разів більше, ніж у 2020 р.

Фінансовий стан ТОВ «Київгума» - це найважливіша характеристика господарської діяльності компанії, що є сукупністю показників, які характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів.

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «Київгума» представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства
ТОВ «Київгума»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,73	2,36	2,14	0,41	23,77
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,13	0,12	0,09	407,16
Чистий оборотний капітал, тис.грн.	74210	120383	114624	40414,0	54,46
Коефіцієнт автономії	0,72	0,74	0,75	0,03	4,79
Коефіцієнт фінансової залежності	1,40	1,34	1,33	-0,06	-4,57
Коефіцієнт фінансової стійкості	2,52	2,91	3,00	0,48	19,16
Коефіцієнт оборотності активів	0,76	0,76	1,01	0,26	33,69
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,07	1,04	1,36	0,29	26,68
Рентабельність господарської діяльності, %	0,12	0,32	2,12	2,00	x
Рентабельність власного капіталу, %	0,09	0,30	2,40	2,30	x
Рентабельність продукції, %	9,14	3,90	8,54	-0,60	x

Таким чином, можна констатувати, що ТОВ «Київгума» характеризувалося достатньо високим значенням окремих показників фінансового стану в 2022 р. Індикатори загальної та абсолютної ліквідності характеризували стабільний стан ліквідності майна компанії. Чистий оборотний капітал відзначався високим та сприятливим значенням протягом досліджуваного періоду та у 2022 р. мав значення 114624 тис.грн., що на 40414 тис.грн., або на 54,46 % більше, ніж у 2020 р. Коефіцієнт автономії мав високе позитивне значення на підприємстві ТОВ «Київгума». Підприємство здійснювало діяльність ефективно, про що свідчили значення показників рентабельності господарської діяльності, власного капіталу та продукції.

2.3. Оцінка сучасного стану та ефективності виробничої діяльності на підприємстві

У рамках досліджуваної проблеми насамперед розглядається система функціонування виробничих процесів як основи здійснення виробничої діяльності на підприємстві ТОВ «Київгума».

На підприємстві працює близько 450 співробітників, а 33 служби забезпечують роботу в рамках повного виробничого циклу. Виробничі потужності та високоточне обладнання дозволяють надавати всі послуги з виробництва продукції, від розробки складу суміші до проектування та виробництва обладнання.

Бізнес ТОВ «Київгума» має власні виробничо-складські приміщення площею понад 21 тис. кв. метрів і розташована на території площею 3 га.

Основне виробництво складається з 4 виробничих цехів (з різними виробничими площами), кожне з яких має самостійний технологічний процес і випускає власний асортимент гумовотехнічних виробів. Виробничі лабораторії оснащені найсучаснішим обладнанням.

Сьогодні ТОВ «Київгума» виробляє понад 150 найменувань сировинних гумових сумішей. За допомогою автоматичного мультидозатора при виготовленні сумішей витримуються всі пропорції необхідних інгредієнтів, що забезпечує стабільну якість суміші. Суміші прокатні, виготовлені у вигляді листів або смуг і каландровані - шириною до 900 мм і товщиною від 0,6 мм до 5 мм.

Каландрова лінія і барабанний вулканізатор для безперервної роботи вулканізації в цеху підготовки. На барабанному вулканізаторі можливе виготовлення вулканізованих плит (технічних плит) калібром від 0,8 мм до 5 мм, прогумованих тканин і мембранних плит шириною до 1 м. Виробничі потужності дозволяють випускати до 10 тонн панелей на місяць.

На ТОВ «Київгума» є велика кількість екструдерів. Гумові ущільнювачі виготовляються з чорних і кольорових сумішей. Основні види полімерів

(гуми): EPDM, NBR, SBR та багато інших. Три сучасні лінії безперервної вулканізації від німецької компанії «Rubicon» доступні для виробництва виробів з гуми, силікону, ТЕП і ПВХ.

Контроль геометричних розмірів усіх нефасонних виробів здійснюється за допомогою проектора «Montech» (Німеччина), а нанесення технічної інформації про продукцію на профілі – за допомогою принтера «Leibinger» (Німеччина - Польща).

ТОВ «Київгума» щомісяця випускає більше 30 нових неформованих виробів (герметиків), які використовуються в різних галузях промисловості: будівництві, сільському господарстві, автомобілебудуванні, побуті та ін. Виробничі потужності дозволяють випускати до 1000 тонн герметиків. в рік.

Формовані вироби виготовляються за допомогою форм із застосуванням процесів прямого формування або лиття під тиском.

ТОВ «Київгума» використовує в своїй роботі більше 40 різних типів пресів: «пресування», «вакуум», «ливарний». Підприємство має потужності з виробництва понад 2000 тонн формованих виробів на рік.

Латексне відділення має власну зону підготовки, де з натурального латексу готують суміші з певними параметрами для подальшого замочування виробів різної форми. Є 10 функціональних термопластавтоматів вітчизняного та азіатського виробництва.

Використовуються холодноканальні та гарячеканальні форми з об'ємом впорскування від 63 см³ до 125 см³. Повітряні кулі ПВХ різних форм виготовляються на роторних машинах.

Виробничо-ремонтний відділ ТОВ «Київгума» займається виготовленням обладнання, яке виготовляє профілі будь-якої складності та конфігурації відповідно до технічних параметрів замовника. На будівельному майданчику використовуються ерозійні машини. Діаметр різьби машини 0,25 мм. Ця система може виготовляти деталі розміром до 300 мм і висотою від 0,5 мм до 180 мм. Максимальна вага деталі до 50 кг.

Штампи і прес-форми виготовляються в фрезерних центрах DOOSAN (Корея) і S-Tek (Тайвань). Ними можна обробляти заготовки висотою від 5 мм до 400 мм і розмірами до 600х400 мм. Максимальна вага заготовки до 350 кг. Точність обробки до 2 мікрометрів.

У структурі ТОВ «Київгума» успішно функціонує проектно-конструкторський відділ з кваліфікованими спеціалістами. Для проектування пристроїв компанія використовує сучасне програмне забезпечення «Компас», Solidworks, Simatрон E, що дозволяє проектувати пристрої будь-якої складності, 3D моделі та ін.

На ТОВ «Київгума» діє лабораторія фізико-механічних та хіміко-аналітичних випробувань матеріалів і виробів, акредитована Національним агентством з питань компетенції України відповідно до вимог ДСТУ ISO\IEC 17025:2006 (ISO/IEC 17025:2005)..

Випробування проводяться на всіх етапах виробництва, від гумової суміші до готового продукту. Лабораторія оснащена необхідним обладнанням, вимірювальною технікою, нормативною документацією та кваліфікованим персоналом для виконання повного комплексу робіт. Залежно від вимог замовника фахівці лабораторії можуть розробити необхідний склад гумової суміші, щоб готовий виріб відповідав всім параметрам (твердість, відносне подовження, міцність, стійкість до стирання, озоностійкість, морозостійкість і т.д.).

У ТОВ «Київгума» впроваджено системи управління якістю та безпекою на основі міжнародних стандартів. Сьогодні ТОВ «КИЇВГУМА» має міжнародні сертифікати відповідності TÜV Rheinland ISO 9001:2015 та TÜV Austria EN ISO 13485.

Обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції, що є об'єктами виробничої діяльності ТОВ «Київгума» за 2022 р. представлено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції

ТОВ «Київгума» за 2022 р.

Основні види продукції	Обсяг виробництва		Обсяг реалізованої продукції	
	у грошовій формі (тис. грн.)	у відсотках до всієї виробленої продукції	у грошовій формі (тис. грн.)	у відсотках до всієї реалізованої продукції
Вироби з силікону	1341,1	1,0	1551,9	1,1
Гумотехнічні вироби	18443,7	13,3	19338,6	13,5
Діелектрика	5174,0	3,7	7767,3	5,4
Медичні вироби	57282	41,4	59267,1	41,5
Пробки медичні	37749,8	27,3	36056,7	25,3
Товари для дітей	16913,7	12,2	16990,0	11,9
Товари для нафтогазової галузі	187,5	0,1	1107,6	0,8
Товари для спорту та відпочинку	45,3	0,0	81,4	0,1
Товари побутового призначення	1153,1	0,8	608,6	0,4

Отже, основними прибутковими видами продукції ТОВ «Київгума» є медичні вироби та пробки медичні, обсяг реалізованої продукції відповідно 59267,1 тис. грн. та 36056,7 тис. грн., а продукція яка займає найменшу частку в обсязі реалізації - це товари для спорту та відпочинку – 81, 4 тис. грн.

Інформація про собівартість реалізованої продукції ТОВ «Київгума» наведена в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Собівартість реалізованої продукції ТОВ «Київгума» за 2022 р.

№ з/п	Склад витрат	Відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції, %
	Матеріальні витрати	50,9
	Витрати на оплату праці	17,6
	Відрахування на соціальні заходи	3,9
	Амортизація	19,3
	Інші операційні витрати	8,3

Із табл. 2.7, видно, що найвищий відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції 50,9% - це матеріальні затрати, витрати на оплату

праці та амортизація відповідно 17,6% та 19,3%, інші операційні витрати – 8,3%, а зовсім мінімальний відсоток мають - відрахування на соціальні заходи, які складають 3,9%.

Основою здійснення виробничої діяльності підприємства є основний виробничий капітал, основні показники використання якого на підприємстві ТОВ «Київгума» представлено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка показників стану та ефективності використання
основних засобів ТОВ «Київгума»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Первісна вартість основних засобів, тис.грн.	275710	286539	302224	26514	9,62
Залишкова вартість основних засобів, тис.грн.	64401	56181	53378	-11023	-17,12
Вартість зносу основних засобів, тис.грн.	211309	230358	248846	37537	17,76
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,77	0,80	0,82	0,06	7,43
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,23	0,20	0,18	-0,06	-24,39
Коефіцієнт фондомісткості	0,16	0,13	0,10	-0,06	-35,58
Коефіцієнт фондівдачі	6,38	7,41	9,91	3,52	55,23
Коефіцієнт фондоозброєності праці	143,75	120,30	117,06	-26,70	-18,57

Аналіз показав, що первісна вартість основних засобів підприємства у 2022 р. становила 302224 тис.грн., що на 26514 тис.грн., або на 9,62 % більше, ніж у 2020 р. Водночас, відбулося скорочення залишкової вартості основних засобів підприємства на 11023 тис.грн., або на 17,12 %, що у 2022 р. становило 53378 тис.грн. Доводиться констатувати, що основні засоби ТОВ «Київгума» є надзвичайно амортизованими, адже коефіцієнт їх зносу у 2022 р. становив 0,82, або 82 %. При цьому, слід відмітити позитивне збільшення фондівдачі, а саме на 3,52 пункти у 2022 р. Фондоозброєність на підприємстві є значною на рівні 117,06 тис.грн., що на 26,70 тис.грн., або на 18,57 % менше, ніж у 2020 р.

Для розрахунку рівня використання виробничої потужності необхідно

визначити середньорічну виробничу потужність – потужність, яку має підприємство у середньому за рік з врахуванням введеної та ліквідованої потужності ТОВ «Київгума» (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Середньорічна виробнича потужність ТОВ «Київгума», тис.грн.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Виробнича потужність на початок року	431782	462406	588760	156978	36,36
Введена потужність	25789	25123	34426	8637	33,49
Ліквідована потужність	13425	29397	24392	10967	81,69
Середньорічна виробнича потужність	444146	458132	598794	154648	34,82

За результатами проведеного дослідження визначено, що у 2022 р. середньорічна виробнича потужність підприємства становила 598794 тис.грн., що на 154648 тис.грн., або на 34,82 % більше, ніж у 2020 р. При цьому видно, що підприємство наростило виробничі потужності, оскільки введена потужність у 2022 р. більше, ніж у 2020 р.

Рівень використання виробничої потужності ТОВ «Київгума» представлено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Рівень використання виробничої потужності ТОВ «Київгума», тис.грн.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Середньорічна виробнича потужність, тис. грн.	444146	458132	598794	154648	34,82
Фактичне виробництво продукції, тис. грн.	380189	399949	503586	123397	32,46
Рівень використання виробничої потужності, %	85,6	87,3	84,1	-1,5	x

Аналіз показав, що фактичне виробництво продукції підприємства у 2022 р. збільшилось на 123397 тис.грн., або на 32,46 %, ніж у 2020 р. Рівень використання виробничої потужності визначається, як відношення фактичного виробництва продукції до середньорічної виробничої потужності. Рівень використання виробничої потужності має тенденцію до

скорочення на 1,5 пунктів, що слід вважати негативною тенденцією, яка свідчить про зростання недозавантаження виробничих потужностей підприємства.

Для характеристики ступеня використання пасивної частини основних фондів ТОВ «Київгума» розраховують випуск продукції на 1 м² виробничої площі, що певною мірою доповнює характеристики використання виробничих потужностей підприємства. Підвищення рівня цей показник сприяє збільшенню виробництва та зменшенню витрат [50, с.376].

Аналіз використання виробничої площі ТОВ «Київгума» будемо проводити в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз використання виробничої площі ТОВ «Київгума»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Випуск продукції, тис. грн	380189	399949	503586	123397	32,46
Виробнича площа, м ²	5400	5950	6340	940	17,41
У тому числі площа цехів, м ²	4760	5130	5470	710	14,92
Частка площі цехів у загальній виробничій площі	0,88	0,86	0,86	-0,02	-2,27
Випуск продукції на 1 м ² , тис. грн:					
виробничої площі	70,41	67,22	79,43	9,02	12,82
площі цехів	79,87	77,96	92,06	12,19	15,26

З табл. 2.11 видно, що обсяг виробництва на аналізованому підприємстві ТОВ «Київгума» у 2022 р. збільшився на 123397 тис. грн, у тому числі за рахунок наступних зрушень:

- виробничої площі підприємства:

$$\Delta \text{ВП} = (6340 - 5400) \times 0,88 \times 79,87 = +66068 \text{ тис. грн};$$

- частки площі цехів у загальній виробничій площі:

$$\Delta \text{ПЦ} = 6340 \times (0,86 - 0,88) \times 79,87 = -10128 \text{ тис. грн};$$

- випуску продукції на 1 м² площі цехів:

$$\Delta \text{ВП} = 6340 \times 0,86 \times (92,06 - 78,87) = +66465 \text{ тис. грн}.$$

Таким чином, можна зробити висновок, що підприємство ТОВ «Київгума» недостатньо повно використовує не лише активну, а й

пасивну частину основних засобів. Неповне використання виробничої потужності призводить до зниження обсягу випуску продукції, зростання її собівартості, оскільки на одиницю продукції припадає більше постійних витрат [68, с.24].

Процес виробництва на будь-якому підприємстві здійснюється при певній взаємодії трьох визначальних його чинників: персоналу (робочої сили), засобів праці та предметів праці. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал продукує суспільно корисну продукцію або робить виробничі і побутові послуги. Це означає, що, з одного боку, мають місце витрати живої і уречевленої праці, а з другого, - результати виробництва. Останні залежать від масштабів застосовуваних засобів виробництва, кадрового потенціалу та рівня їх використання.

Ефективність виробництва являє собою комплексне відбиття кінцевих результатів використання засобів виробництва і робочої сили за певний проміжок часу (у зарубіжних країнах з розвинутою ринковою економікою для окреслення результативності господарювання використовують інший термін – продуктивність системи виробництва і обслуговування, під якою розуміють ефективне використання ресурсів (праці, капіталу, землі, матеріалів, енергії, інформації) при виробництві різноманітних товарів та послуг. Отже, ефективність виробництва і продуктивність системи – це практично термінісиноніми, які характеризують одні й ті ж результативні процеси [72, с.115].

Показники ефективності дозволяють оцінити та обґрунтувати вибір ресурсів для досягнення конкретних цілей та допомагають зробити вибір напрямів розвитку діяльності підприємства ТОВ «Київгума». Обрані показники дають можливість обґрунтувати рішення з удосконалювання окремих компонентів виробничих процесів.

Рентабельність, як відносний показник прибутковості підприємства, – основний показник ефективності діяльності підприємства. Адже, щоб зробити висновок про рівень ефективності господарювання, отриманий

прибуток необхідно порівняти з понесеними витратами або активами, які забезпечують підприємницьку діяльність.

Завдяки показникам рентабельності можна оцінити ефективність всіх видів ресурсів підприємства, політику ціноутворення, ефективність формування прибутку. Тобто, комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» дозволяє виявити фактори впливу на неї, проаналізувати адекватність прийнятих управлінських рішень та дає змогу коригувати процес управління ефективністю.

Динаміка показників ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «Київгума» представлена у табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Динаміка показників ефективності виробничої діяльності
підприємства ТОВ «Київгума»

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р.
Валова рентабельність виробничих витрат, %	40,98	37,28	41,05	0,08
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	2,44	2,68	2,44	0,00
Рентабельність операційної діяльності, %	5,47	0,52	3,83	-1,63
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	0,71	0,73	0,71	0,00
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	1,41	1,37	1,41	0,00
Коефіцієнт покриття витрат операційної діяльності	0,95	0,99	0,96	0,01
Коефіцієнт окупності витрат операційної діяльності	1,05	1,05	0,06	-0,99
Рентабельність активів, %	0,07	0,22	1,79	1,72

Таким чином, можна стверджувати, що ТОВ «Київгума» здійснює власну виробничу діяльність ефективно. Валова рентабельність виробничих витрат підприємства становила 41,05 %, що на 0,08 пунктів більше, ніж у 2020 р. Водночас, коефіцієнт окупності виробничих витрат мав позитивне значення на рівні 2,44, що засвідчує те, що з 1 грн. виробничих витрат підприємство отримувало 2,44 грн. доходів від реалізації продукції. Ефективність здійснення операційної діяльності дещо знизилась за рахунок збільшення інших операційних витрат підприємства. В цілому, виробничу діяльність ТОВ «Київгума» є перспективною та рентабельною.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки ефективності виробничої діяльності на підприємстві можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що ТОВ «Київгума» розпочало свою діяльність у 1930 році і сьогодні займає лідируючі позиції на ринку гумотехнічних виробів України. Підприємство виробляє понад 4000 найменувань гумових, латексних, силіконових, полівінілхлоридних, ТЕФ і пластикових виробів для всіх галузей промисловості та народного господарства. ТОВ «Київгума» - компанія повного циклу, що надає послуги з виробництва продукції, від розробки суміші та проектування обладнання до виробництва.

2. Визначено, що у 2020 р. загальні обсяги чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «Київгума» становили 528752 тис.грн. У 2022 р. відбулося зростання обсягів чистого доходу на 117773 тис.грн., або на 28,66 %, що становило 528752 тис.грн. Валовий прибуток, що розраховується, як різниця між чистим доходом та собівартістю реалізованої продукції, також мав тенденцію до збільшення за досліджуваний період на 34434 тис.грн., або на 28,82 %, що становило 153894 тис.грн. у 2022 р. Чистий фінансовий результат ТОВ «Київгума» у 2022 р. мав позитивне значення в розмірі 9339 тис.грн., що на 8980 тис.грн., або у 25,02 рази більше, ніж у 2020 р.

3. Узагальнено, що на підприємстві працює близько 450 осіб, працюють 33 служби, що забезпечують роботу в режимі повного виробничого циклу. Виробничі потужності та високоточне обладнання дозволяють надавати всі послуги з виробництва продукції, від розробки складу суміші до проектування та виробництва обладнання. Бізнес ТОВ «Київгума» має власні виробничо-складські приміщення площею понад 21 тис. кв. метрів і розташована на території площею 3 га.

4. Аналіз показав, що сновними прибутковими видами продукції ТОВ «Київгума» є медичні вироби та пробки медичні, обсяг реалізованої продукції відповідно 59267,1 тис. грн. та 36056,7 тис. грн., а продукція яка

займає найменшу частку в обсязі реалізації - це товари для спорту та відпочинку – 81, 4 тис. грн. найвищий відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції 50,9% - це матеріальні затрати, витрати на оплату праці та амортизація відповідно 17,6% та 19,3%, інші операційні витрати – 8,3%, а зовсім мінімальний відсоток мають - відрахування на соціальні заходи, які складають 3,9%.

5. Аналіз показав, що первісна вартість основних засобів підприємства у 2022 р. становила 302224 тис.грн., що на 26514 тис.грн., або на 9,62 % більше, ніж у 2020 р. Водночас, відбулося скорочення залишкової вартості основних засобів підприємства на 11023 тис.грн., або на 17,12 %, що у 2022 р. становило 53378 тис.грн. Доводиться констатувати, що основні засоби ТОВ «Київгума» є надзвичайно амортизованими, адже коефіцієнт їх зносу у 2022 р. становив 0,82, або 82 %.

6. Визначено, що у 2022 р. середньорічна виробнича потужність підприємства становила 598794 тис.грн., що на 154648 тис.грн., або на 34,82 % більше, ніж у 2020 р. При цьому видно, що підприємство наростило виробничі потужності, оскільки введена потужність у 2022 р. більше, ніж у 2020 р. Фактичне виробництво продукції підприємства у 2022 р. збільшилось на 123397 тис.грн., або на 32,46 %, ніж у 2020 р.

7. Доведено, що ТОВ «Київгума» здійснює власну виробничу діяльність ефективно. Валова рентабельність виробничих витрат підприємства становила 41,05 %, що на 0,08 пунктів більше, ніж у 2020 р. Водночас, коефіцієнт окупності виробничих витрат мав позитивне значення на рівні 2,44, що засвідчує те, що з 1 грн. виробничих витрат підприємство отримувало 2,44 грн. доходів від реалізації продукції. Ефективність здійснення операційної діяльності дещо знизилась за рахунок збільшення інших операційних витрат підприємства. В цілому, виробнича діяльність ТОВ «Київгума» є перспективною та рентабельною.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КИЇВГУМА»

3.1. Обґрунтування сучасних напрямів розвитку ефективної виробничої діяльності підприємства

Провідним аспектом оптимального функціонування сучасного підприємства в конкурентних умовах ринку є забезпечення ефективності його господарської діяльності. Необхідність підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства зумовлюється потребами формування нових цілей, принципів та засад орієнтованих на задоволення потреб та запитів споживачів.

До основних чинників, які позитивно впливають на виробничу діяльність, відносять [20; 45]:

1. Раціональне управління матеріалами. Проблема економії й зменшення споживання сировини, матеріалів, енергії повинна бути під постійним контролем відповідних фахівців підприємств із матеріалоємним і енергоємним виробництвом. Завдання ресурсозбереження на таких підприємствах може позитивно вирішуватися шляхом упровадження мало відхідної й безвідхідної технології, збільшення виходу корисної продукції чи енергії з одиниці використовуваного матеріалу, використання дешевих і низькосортних видів сировини, підвищення якості матеріалів за допомогою первинної обробки.

2. Технологія. Технологічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації й інформаційних технологій дуже впливають на рівень і динаміку ефективності виробництва. За принципом ланцюгової реакції вони викликають істотні зміни в технічному рівні й продуктивності технологічного устаткування, методах і формах організації трудових

процесів, підготовці й кваліфікації кадрів тощо.

3. Використання устаткування. Цьому фактору належить одне з провідних місць у програмі підвищення ефективності виробництва. Підвищенню продуктивності діючого устаткування сприяє належна організація ремонтно-технічного обслуговування, оптимальні терміни експлуатації, забезпечення необхідної пропорційності в пропускній можливості технологічно зв'язаних груп (одиниць), чітке планування завантаження в часі, підвищення змінності роботи та ін.

4. Продуктивність праці. Основним джерелом і визначальним фактором підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства є працівники: керівники, підприємці, фахівці, робітники. Продуктивність їхньої праці багато в чому визначається методами, технікою, особистою майстерністю, знаннями, відношенням до роботи й здатністю виконувати ту чи іншу роботу.

5. Відповідність виробу. Для досягнення високої продуктивності підприємства просто корисності товару недостатньо. Пропоновані підприємством для продажу вироби повинні з'явитися на ринку в потрібному місці, у потрібний час і за розсудливою ціною. У зв'язку з цим підприємство повинне стежити за тим, щоб не виникало яких-небудь організаційних і економічних бар'єрів між виробництвом і окремими стадіями маркетингу.

Найважливішим завданням функціонування сучасного підприємства ТОВ «Київгума» є підвищення ефективності його діяльності за рахунок більш повного використання його внутрішніх резервів та системна розробка шляхів підвищення ефективності діяльності. Під шляхами підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» розуміють сукупність конкретних заходів щодо покращення ефективності виробництва [1, с.66].

При обґрунтуванні та аналізі усіх показників економічної ефективності враховуються фактори зростання ефективності виробництва за основними напрямками розвитку та покращення виробництва. Ці напрями охоплюють комплекси заходів, на основі яких досягається економія живої праці, витрат і ресурсів, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.

Основними напрямками підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» є:

- прискорення науково-технічного прогресу, підвищення технічного рівня виробництва, інноваційна політика;
- структурна перебудова економіки, її орієнтація на виробництво товарів народного споживання, конверсія оборонних підприємств та галузей, удосконалення відтворювальної структури капітальних вкладень, прискорений розвиток наукомістких, високотехнологічних галузей;
- вдосконалення розвитку диверсифікації, спеціалізації і кооперування, комбінування і територіальної організації виробництва, вдосконалення організації виробництва і праці на підприємствах і в об'єднаннях;
- посилення соціально-психологічних факторів, підвищення відповідальності і творчої ініціативи працівників, всебічного розвитку особистості, посилення соціальної спрямованості в розвитку виробництва.

Слід відзначити, що напрями підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» можуть бути класифіковані за трьома основними ознаками:

- 1) за основними напрямками розвитку та вдосконалення виробництва, які представляють комплекси технічних, організаційних та соціально-економічних заходів, на основі яких досягається економія суспільної праці;
- 2) за джерелами підвищення ефективності: зниження трудомісткості, матеріаломісткості, фондомісткості та капіталомісткості виробництва, економії часу, раціонального використання природних ресурсів;
- 3) відповідно до сфери застосування фактори поділяють на народногосподарські, міжгалузеві, регіональні, галузеві та внутрішньовиробничі.

Першочергове значення в області зростання економічної ефективності виробництва надається раціональному використанню виробничого потенціалу, максимальному скороченню різного роду втрат, режиму економії затрат і ресурсів [13, с.85].

Рівень ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» залежить також від зовнішніх та внутрішніх чинників. Напрямки підвищення ефективності виробництва продукції підприємства ТОВ «Київгума» представлено на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Напрями підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «Київгума»

До зовнішніх шляхів можна віднести розвиток різноманітних інституцій, створення інституційних механізмів, проведення ефективної державної політики, вплив структурних змін.

Внутрішніми резервами збільшення ефективності виробництва продукції на підприємстві ТОВ «Київгума» є технологічні нововведення, якість та дизайн виробів, підвищення ефективності устаткувань, економічна сировина, матеріали, енергія, удосконалення методів праці, організація системи управління, покращення організації, а також підвищення продуктивності праці [19, с.365].

Важливо знайти дійові напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства. Серед основних шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» можна виділити три напрямки підвищення: ресурсний, технологічний та організаційний.

У межах ресурсного напрямку виділяють напрямки підвищення ефективності використання основних засобів, оборотних коштів та трудових ресурсів. До інтенсивних напрямків підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «Київгума» можна віднести:

- механізацію та автоматизацію виробництва;
- технічне переозброєння та модернізацію;
- удосконалення технологічних процесів;
- скорочення тривалості операційного циклу виробництва;
- застосування прогресивних форм організації та управління виробництвом;
- підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня промислово-виробничого персоналу.

До екстенсивних напрямків підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «Київгума» можна віднести наступні:

- 1) скорочення простоїв обладнання внаслідок своєчасного забезпечення сировиною, матеріалами, напівфабрикатами та підвищення якості ремонтів і обслуговування обладнання;
- 2) збільшення кількості машино-змін роботи обладнання та скорочення кількості устаткування, що не працює;
- 3) введення додаткового обладнання.

Щодо ефективності використання другої групи ресурсів, то в межах пріоритетних напрямків стратегічної роботи підприємства в сфері управління оборотними коштами, конкретними шляхами підвищення ефективності їх використання є:

- обґрунтоване встановлення норм і нормативів праці;
- встановлення прямих постійних взаємозв'язків з постачальниками;

- зменшення вартості застосовуваних у виробництві сировини та матеріалів на основі придбання їх за оптовими цінами чи заміни дешевшими аналогами;

- використання відходів у виробництві;
- уніфікація технології виробництва продукції;
- інтенсифікація виробничих процесів;
- перехід до безперервного здійснення виробничих процесів;
- прискорення обробки партій постачання матеріальних ресурсів.

Найбільш проблемним з точки зору підвищення ефективності використання ресурсом виступає персонал підприємства ТОВ «Київгума». Напрямами підвищення ефективності роботи персоналу ТОВ «Київгума» є:

- формування оптимального складу персоналу;
- заміна діючих технічних засобів на прогресивніші;
- модернізація устаткування (впровадження різного роду корпоративних систем управління, тобто програмного забезпечення для електронного документообігу, CRM і ERP-систем, включаючи корпоративні веб-портали);
- удосконалення управління та організації виробництва і праці;
- поглиблення спеціалізації виробництва;
- збільшення реального фонду робочого часу;
- створення раціональних структур управління;
- створення відповідного морально-психологічного клімату в колективі;
- моральне заохочення працівників;
- удосконалення систем оплати праці;
- застосування системи участі робітників у прибутках.

У межах другого, технологічного, напрямку основним є вирішення проблеми технологічного відставання, що особливо актуальне для українських підприємств. До другого напрямку можна віднести:

- прискорення впровадження результатів науково-технічного та організаційного прогресу в практику діяльності підприємства;
- удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і

методів організації діяльності, її планування і мотивації;

- підвищення якості і конкурентоспроможності продукції;
- удосконалення і постійне коригування всіх видів діяльності для забезпечення їх вимогам сучасності.

За третім, організаційним, напрямком здійснюється пошук можливостей підвищення ефективності тих процесів, що відбуваються на підприємстві ТОВ «Київгума». При цьому, насамперед, необхідно звернути увагу на ефективність управління. За допомогою ефективного менеджменту, а саме, застосування системи менеджменту якості (CMR), бережливого виробництва, теорії обмежених систем (TOS), TPS і 6 сигм та таких технологій, як реінжиніринг, аутсорсинг можна суттєво знизити витрати виробництва і підвищити ефективність діяльності підприємства.

Важливою складовою ефективності підприємства ТОВ «Київгума», а отже, і значним резервом її підвищення, є організація виробничого процесу. У конкретних умовах підприємства слід проаналізувати всі аспекти, що визначають ефективність організації робіт – від рівня робочого місця окремого робітника чи спеціаліста до рівня підприємства в цілому [65].

Отже, кожен із зазначених напрямків на ефективність діяльності підприємства впливає різною мірою. На кожному етапі діяльності підприємства менеджери мають звертатися до найбільш актуальних і суттєвих за результативністю з них. Проте стратегічний план розвитку підприємства ТОВ «Київгума» повинен передбачати застосування всіх можливих напрямків підвищення ефективності.

3.2. Розробка заходів з удосконалення асортименту продукції як напряму підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства

Дослідження показали, що ТОВ «Київгума » має досить широкий асортимент продукції, про що свідчить кількість номенклатурних груп підприємства. Асортимент продукції досить насичений, компанія працює в

різних галузях і намагається завоювати міцні позиції на ринку.

Проте слід зазначити, що для раціонального використання виробничих можливостей підприємства необхідно вдосконалювати асортиментну складову. Для вирішення даної проблеми підприємства спочатку визначимо структуру виробництва та реалізації основних видів продукції ТОВ «Київгума» за 2022 рік за допомогою матриці аналізу ABC для визначення пріоритетних груп продукції, зазначених у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

ABC-аналіз для визначення пріоритетних товарних груп ТОВ «Київгума»

Категорія	Дохід від реалізації		Номенклатурні категорії		
	тис. грн.	питома вага, %	Назва	Кількість номенклатурних позицій	питома вага, %
A	412426,56	78	Вироби медичного призначення, пробки гумові медичні, засоби індивідуального захисту, засоби тактичної медицини.	57	41,9
B	74025,28	14	Товари для дітей, товари для дітей ТМ «FlowersofLife», гумові ущільнювачі, промисловість, вироби для сільського господарства, вироби ТЕП та ПВХ, товари для дому та побуту.	59	43,4
C	42300,16	8	Продукція «АльбертКиївгума Лтд», продукція для нафтогазової галузі та комунальних господарств, товари для спорту та реабілітації, товари для домашніх тварин.	20	14,7
Разом	528752	100		136	100

Розрахунки показали, що до категорії А, яка є найбільш важливою для результату, входить 57 найменувань номенклатури, які складають 41,9% асортименту. Ця товарна група має найбільший обсяг продажів – 78%. До категорії В відноситься 59 найменувань номенклатури, які складають 43,3% від загальної кількості і приносять підприємству 14% валового прибутку. Найменше номенклатурних позицій у категорії С, тобто 20 або 14,7 % від

загальної кількості номенклатурних позицій. Вони гарантують компанії 8% від валового прибутку.

За результатами аналізу можна визначити, що найбільш перспективним напрямком збільшення продажів є розширення асортименту групи С, оскільки вона має найменшу номенклатурну насиченість, а також найнижчу рентабельність серед усіх виробничих груп товарів групи С.

Дослідження ринку підтверджують, що на ринку є вирішуваний попит на пластикові труби імпортного виробництва VIP-класу як з боку промислових підприємств, так і з боку масових споживачів. Попит обумовлений тим, що продукція є екологічно чистою, що підтверджено сертифікатом якості. Значна ринкова пропозиція продукції спонукала ТОВ «Київгума» до пошуку різноманітних і нових сегментів ринку поставок шляхом залучення інвестицій у вигляді сировини. Дослідження ринку показують, що попит на ринку значно перевищує пропозицію пластикових труб VIP-класу. Основним фактором, що формує ринкову ситуацію, є екологічність, легкість і стабільність розмірів. Це пов'язано з можливістю і необхідністю проникнення відповідних продуктів на цей сегмент ринку. Асортимент продукції ТОВ «Київгума» формується відповідно до попиту, який буде задоволений реалізацією інвестиційного проекту.

Тому рекомендується розпочати виробництво пластикових труб за новими технологіями VIP-класу, які не використовуються в Україні.

Основною метою проекту є забезпечення зростання конкурентоспроможності підприємства шляхом налагодження виробництва конкурентоспроможної продукції (пластикові труби за новими технологіями VIP-класу, які не виробляються в Україні), завдяки чому збільшиться прибутковість бізнесу. Основою для досягнення цих результатів є наявність у ТОВ «Київгума»:

- закриті виробничі потужності, тому основними заходами є часткове технічне переоснащення без закупівлі нового обладнання та реконструкція виробничих приміщень;

- достатня кількість працівників з необхідною кваліфікацією, тому компанія-постачальник технології потребує лише перенавчання та підвищення кваліфікації.

Розраховуємо витрати на виробництво та реалізацію нового продукту. Всі витрати, пов'язані з використанням сировини і матеріалів, наведені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розрахунок вартості сировини, основних та допоміжних матеріалів

Сировина та матеріали	Витрати на одиницю продукції			Витрати за рік	
	Кількість, т/т	Ціна, грн. за 1 т.	Вартість, грн.	Кількість, т.	Сума, грн.
Сировина:					
Полівінілхлорид	0,25	32000	8000	125	1000000
Основні матеріали:					
Хімічна біла пластівчаста суміш ПВХ свинцевий стабілізатор	0,025	39800	995	12,5	12437,5
Волокнистий наповнювач ПВХ	0,07	15320	1072,4	35	37534
Модифікатор ПВХ	0,06	14640	878,4	30	26352
Краситель	0,017	61220	1040,7	8,5	8846,3
Допоміжні матеріали (10% вартості сировини та основних матеріалів)	-	-	1198,7	-	108517,0
Транспортно-заготівельні витрати (5% вартості сировини та основних матеріалів)	-	-	599,3	-	54258,5
Всього	-	-	13784,5	-	1247945,3

Наступний крок передбачає розрахунок витрат на водопостачання та водовідведення для виробничих потреб. Вода в процесі виробництва використовується у вакуумному охолоджувачі. Обсяг води, необхідний для охолодження труб на добу, становить 15 м³, тому в розрахунку на рік витрата водних ресурсів становить 5400 тис. м³.

Вартість 1 м³ води для суб'єктів господарювання становить 16,98 грн., витрати за цим напрямком становлять:

$$5400 \times 16,98 = 91692 \text{ (грн/рік)}$$

Витрати електроенергії на виробництво продукції в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок потреби в електроенергії на технологічні цілі

Обладнання	Потужність, кВт/год	Кількість, од	Коефіцієнт попиту	Загальна потужність обладнання, кВт/гол	Річний фонд робочого часу підприємства, год/рік	Загальні витрати електроенергії, кВт/рік
Змішувальна установка	40	1	0,9	36	7920	285120
Екструзійна лінія	25	1	0,9	22,5	7920	178200
Вакуумний загрузчик	20	1	0,7	14	7920	110880
Екструдер	25	1	0,9	22,5	7920	178200
Охолоджуючий вакуумсампер	10	1	0,9	9	7920	71280
Витяжний пристрій	30	1	0,9	27	7920	213840
Розпилювальна машина	20	1	0,9	18	7920	142560
Муфтова установка	25	1	0,7	17,5	7920	138600
Зберігальна ємність силос	5	1	0,9	4,5	7920	35640
Всього	200	9	x	171	71280	1354320

Ціна 1 кВт електроенергії для підприємства становить 1,4 грн., вартість річного споживання енергії:

$$1354320 \times 1,4 = 1\,896\,048 \text{ (грн/рік)}$$

Далі розраховуємо фонд оплати праці виробничого персоналу підприємства та зараховуємо його до ЄСВ. Розрахунки зроблені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Фонд оплати праці виробничого персоналу та відрахування ЄСВ

Посада	К-сть працівників на зміні	Тарифна ставка, грн	К-сть відпрацьованих годин за зміну	К-сть відпрацьованих годин за рік	Всього тарифний фонд, грн	Тарифний фонд з доплатами (20%), грн	Нарахування ЄСВ, грн
Інженер виробничої лінії	3	86,42	8	1944	504000	604800	133056
Головний інженер	3	111,11	8	1944	648000	777600	171072
Вантажник	6	49,38	8	1944	576000	691200	152064
Спеціаліст на муфті	6	74,07	8	1944	864000	1036800	228096
Всього	x	x	x	x	2592000	3110400	684288

Розраховуємо амортизацію виробничих фондів згідно з табл. 3.5. Нарахування амортизації основних засобів здійснюється прямолінійним методом.

Таблиця 3.5

Розрахунок амортизації виробничого обладнання

Найменування обладнання	Встановлені на підприємстві строки корисного використання	Норма амортизації	Вартість основних засобів, грн	Річна сума амортизації, грн
Змішувальна установка	7	0,14	115000	16429
Екструзійна лінія	10	0,10	75000	7500
Вакуумний навантажувач	10	0,10	150000	15000
Екструдер	7	0,14	200000	28571
Охолоджуючий вакуум-сампер	7	0,14	80000	11429
Витяжний пристрій	10	0,10	120000	2000
Розпилювальна машина	10	0,10	180000	18000
Муфтова установка	7	0,14	210000	30000
Зберігальна ємність силос	10	0,10	108000	10800
Всього	х	х	1238000	149729

Проведемо розрахунок фонду оплати праці ремонтного персоналу та відрахування ЄСВ (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Фонд оплати праці ремонтного персоналу та відрахування ЄСВ

Посада	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Річний фонд ЗП, грн	Нарахування ЄСВ, грн
Механік	3	10000	360000	79200
Електрик	3	11500	414000	91080
Черговий слюсар	3	11000	396000	87120
Прибиральник	3	8000	288000	63360
Всього	12	40500	1458000	320760

Наступний крок полягає у створенні загального кошторису, який включає статті витрат і їх частку в розподілі по компанії при визначенні частки витрат на виробництво нової продукції. Існуючі витрати будуть включені в розрахунок вартості нових продуктів (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Кошторис загальних витрат по виробничому підрозділу

Види витрат	Сума за рік, грн.	Коефіцієнт відповідності до аналізованого виробничого процесу	Сума витрат з урахуванням частки в обсязі виробництва, грн.
Загальновиробничі витрати	5364082	0,024	128738,0
Адміністративні витрати	6209184		149020,4
Витрати на збут	3042910		73029,8
Інші операційні витрати	2245092		53882,2

На основі вищенаведених розрахунків визначимо суму загальних витрат при виробництві одиниці продукції (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Розрахунок загальних витрат одиниці продукції

Стаття калькуляції	Витрати на одиницю готової продукції, грн	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.
Сировина і матеріали	2,50	1247945
Паливо і енергія на технологічні цілі	6,68	3342060
Амортизаційні відрахування	0,30	149729
Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників включаючи нарахування ЄСВ	7,59	3794688
Фонд оплати праці ремонтного персоналу включаючи нарахування ЄСВ	3,56	1778760
Загальновиробничі витрати	2,57	1287380
Собівартість виробництва	23,20	11600562,3
Адміністративні витрати	2,98	1490204
Витрати на збут	1,46	730298
Інші операційні витрати	0,11	53882,2
Всього витрат	27,75	13874946,5

Отже, витрати підприємства на виробництво та реалізацію нового виду продукції складатимуть 13 874 946,5 грн/рік.

Далі визначаємо виробничу ціну продукції на підприємстві, розрахунки наведені в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Розрахунок виробничої ціни нових пластикових труб, грн.

Показник	Сума, грн
Собівартість та інші витрати	13874946,50
Виробнича ціна підприємства (без ПДВ)	18453678,85
ПДВ 20%	3690735,77
Виробнича ціна з ПДВ	22144414,61

Далі визначимо прибуток та ефективність, який підприємство ТОВ «Київгума» отримає від реалізації нового продукту. Результати розрахунків наведено у табл. 3.10.

Таблиця 3.10

Розрахунок прибутку та економічної ефективності ТОВ «Київгума»
від реалізації нових пластикових труб

Показник	Планова сума, грн
Фінансові результати, тис.грн.	
Виручка від реалізації	22144414,61
Чистий дохід	18453678,85
Собівартість та інші витрати	13874946,50
Операційний прибуток	4578732,35
Чистий прибуток	3754560,53
Показники ефективності	
Рентабельність операційної діяльності, %	24,81
Рентабельність реалізованої продукції, %	20,35
Коефіцієнт окупності операційних витрат	0,75

Отже, після реалізації запропонованого заходу з розширення асортименту, підприємство ТОВ «Київгума» збільшить прибуток на 3754560,53 грн.

У результаті збільшується частка загального прибутку товарної номенклатурної групи С, що дає можливість змістити попит на решту продукції даного складу відносними факторами.

Загалом збільшення відбувається в 1,44 рази в залежності від номенклатурної групи: $(42300,16 + 18453,68) / 42300,16 = 1,44$ рази.

Можна зробити висновок, що поглиблення товарного асортименту ТОВ «Київгума» матиме як значний позитивний ефект у вигляді додаткового

чистого прибутку в сумі 3754,56 тис. грн, так і позитивні показники діяльності. Зокрема, рентабельність діяльності становитиме 24,81%, рентабельність реалізованої продукції – 20,35%. При цьому рентабельність операційних витрат становить 75%.

3.3. Підвищення ефективності виробничої діяльності через поліпшення матеріально-технічного стану підприємства

ТОВ «Київгума» випускає більше 150 найменувань гумових сумішей, барабанні вулканізатори та лінії безперервної вулканізації використовуються у виробництві гумових виробів, формуванні прямим формуванням або литтям під тиском у прес-форму (використовує понад 40 пресів різних видів: «компресійні», «вакуумні», «ливарні»), тобто виробництво є енергоємним. У виробничий процес задіяні великі виробничі площі, тому найважливішими програмами зниження собівартості продукції стають заходи зі зниження енергоспоживання.

Таким чином, зниження собівартості продукції в ТОВ «Київгума» планується досягати за рахунок впровадження котлів з топкою киплячого пару. Необхідність впровадження котлів з топкою киплячого шару викликана різким подорожчанням теплової енергії, паливного газу і фізичним зносом водогрійних котлів, установлених на компресорній станції ТОВ «Київгума» моделі ВК-22 виробництва м. Івано-Франківська, яку пропонуємо замінити на модель КВОГКШ виробництва НВФ «ГазінженерінгСервіс» (м. Харків).

В результаті домовленості між партнерами по господарській діяльності відбувся обмін котлів на рівноцінну суму.

Порівняльна характеристика устаткування, що пропонується до встановлення наведена в табл. 3.11.

Капітальні вкладення приймаються за ринковими цінами на обладнання. Операційні витрати включають витрати на паливо, амортизацію, поточний і капітальний ремонт. Статті витрат, які не змінюються внаслідок варіантів

проекту, у порівняльних розрахунках ефективності не враховуються.

Таблиця 3.11

Характеристики устаткування, що пропонується впроваджувати
у виробничій діяльності ТОВ «Київгума»

Показник	Од. вим.	ВК-22	КВОВКС
Теплова потужність (М)	МВт	1,0	1,0
Витрати газу (В)	м ³ /год.	120	112,8
Число годин роботи на рік (t)	год.	4380	4380
Інвестиційний цикл (Т)	років	5	5
Металоємкість (Ме)	тонн	2,4	2,1
Ціна паливного газу (Ц)	грн./1 м ³	6,523	6,523
ККД	%	90	93
Вартість устаткування	тис. грн.	179,7	168,9

Розрахунок економічного ефекту

1. Економія витрат паливного газу (ЕПГ) розраховуються за формулою:

$$E_{ПГ} = V_B - V_H \quad (3.1)$$

де V_B – витрати палива базовим котлом, (120 м³ /год.);

V_H – витрати палива новим котлом, (102,85 м³ /год.).

Таким чином, економія газу за годину:

$$E_{ПГ} = 120 - 112,8 = 7,2 \text{ м}^3 \text{ /год.}$$

Витрати паливного газу за рік розраховуються за формулою:

$$E_{ПГР} = E_{ПГ} \times t \quad (3.2)$$

де t - кількість годин роботи за опалювальний сезон, оскільки $t = 4380$ год., то:

$$E_{ПГР} = 7,2 \times 4380 = 31536,0 \text{ м}^3 \text{ /рік.}$$

Економія за рахунок скорочення витрат на паливний газ, тис. грн.

$$E_{СПГ} = 31536 \times 6,523 = 205,7 \text{ тис. грн.}$$

Проаналізувавши результати розрахунків витрат на паливний газ до впровадження нового котла та після, можна сказати, що після витрати знизяться на 205,7 тис. грн.

2. Економія амортизаційних відрахувань розраховується за формулою:

$$E_A = A_B - A_H \quad (3.11)$$

де A_B – амортизаційні відрахування на існуюче устаткування;

A_H - амортизаційні відрахування на нове устаткування.

Амортизаційні відрахування (20% від вартості устаткування).

$$E_A = 179,7 \times 0,2 - 168,9 \times 0,2 = 35,9 - 33,8 = 1,9 \text{ тис. грн.}$$

Проаналізувавши результати розрахунків витрат на амортизацію до впровадження нового котла і після, можна сказати, що після витрати знизяться на 1,9 тис. грн.

3. Економія витрат на капітальний ремонт (12% від вартості устаткування):

$$E_{BKP} = (179,7 - 168,9) \times 0,12 = 1,3 \text{ тис. грн.}$$

Проаналізувавши результати розрахунків витрат на капітальний ремонт до впровадження нового котла та після витрати знизяться на 1,3 тис. грн.

4. Економія витрат на поточний ремонт (5% від вартості устаткування):

$$E_{BPP} = (179,7 - 168,9) \times 0,05 = 0,54 \text{ тис. грн.}$$

Проаналізувавши результати розрахунків витрат на поточний ремонт до впровадження нового котла і після витрати знизяться на 0,54 тис. грн.

В табл. 3.12 представлений кошторис витрат на експлуатацію котла моделі КВОГКС в ТОВ «Київгума».

Таблиця 3.12

Кошторис витрат на експлуатацію котла моделі КВОГКС
в ТОВ «Київгума»

Стаття витрат	Витрати до впровадження, тис. грн.	Витрати після впровадження, тис. грн.
Основна та додаткова заробітна плата ремонтних працівників	Без змін	
Відрахування на соціальні заходи	Без змін	
Амортизація виробничого обладнання	35,9	33,8
Витрати на паливний газ	3428,5	3222,8
Витрати на проведення капітального ремонту	21,6	20,3
Витрати на проведення поточного ремонту	9,0	8,46
Разом	3495,4	3285,4

Таким чином, результати дослідження показали, що при впровадженні на ТОВ «Київгума» котла моделі КВОГКС можна досягти зниження

собівартості за такими статтями, як витрати на газ для опалення, амортизація та ремонт виробничого обладнання. Тобто ТОВ «Київгума» може заощадити 210 тис. грн. із впровадженням цих заходів, що в цілому позитивно вплине на фінансові результати компанії.

Основним принципом реалізації цих напрямів модернізації виробничих процесів є їх ефект від реалізації стратегічних планів, пов'язаних переважно з виробничою діяльністю, ефективність яких визначається отриманим прибутком і зниженням витрат на кінець звітних періодів.

У цьому дослідженні запропоновано два заходи для підвищення ефективності виробничої діяльності:

- впровадження у виробництво пластикових труб «VIP класу»;
- оновлення технічної бази шляхом заміни котлів з паровими топками на нові.

Після впровадження цих інновацій компанія зможе:

- збільшити попит на продукцію серії С вже в перший рік впровадження на 11,7% від загального обсягу виробничих потужностей підприємства та збільшити рентабельність підприємства на 3754560,53 грн.;
- зменшити експлуатаційні витрати котла моделі КВОГКС на 210 тис. грн.

Отже, з проведених досліджень можна зробити висновок, що запропоновані заходи в цілому позитивно вплинуть на ефективність виробничої діяльності ТОВ «Київгума».

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного дослідження напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності на підприємстві можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що основним аспектом оптимального функціонування сучасного підприємства в умовах конкурентного ринку є забезпечення ефективності його господарської діяльності. Необхідність підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства визначається необхідністю формулювання нових цілей, принципів і принципів, спрямованих на задоволення потреб і вимог споживачів.

2. Обґрунтовано, що найважливішим завданням сучасної компанії ТОВ «Київгума» є підвищення ефективності господарської діяльності шляхом повного використання внутрішніх резервів та системної розробки шляхів підвищення ефективності її діяльності. Шляхи підвищення ефективності діяльності ТОВ «Київгума» - це комплекс конкретних заходів щодо підвищення ефективності виробництва.

3. Узагальнено, що організація виробничого процесу є невід'ємною частиною ефективності діяльності підприємства ТОВ «Київгума» і тому значним резервом її вдосконалення. У конкретних умовах підприємства необхідно аналізувати всі аспекти, що визначають ефективність організації праці, від рівня робочого місця окремого робітника або спеціаліста до рівня підприємства в цілому. На кожному етапі господарської діяльності керівники повинні вдаватися до найбільш актуальних і ефективних з них. Але стратегічний план розвитку ТОВ «Київгума» має передбачати застосування всіх можливих напрямів підвищення ефективності.

4. Визначено, що метою проекту є забезпечення зростання конкурентоспроможності підприємства шляхом налагодження виробництва конкурентоспроможної продукції (пластикових труб за новими технологіями VIP-класу, які не виробляються в Україні), що підвищує прибутковість

підприємства. Після впровадження запропонованого заходу з поглиблення товарного асортименту компанія ТОВ «Київгума» збільшить прибуток на 3754560,53 грн.

5. Доведено, що поглиблення товарного асортименту ТОВ «Київгума» матиме як значний позитивний ефект у вигляді додаткового чистого прибутку в розмірі 3754,56 тис. грн., так і позитивні показники діяльності. Зокрема, рентабельність діяльності становитиме 24,81%, рентабельність реалізованої продукції – 20,35%. При цьому рентабельність операційних витрат становить 75%.

6. Обґрунтовано, що впровадження котлів з киплячими паровими топками передбачає зниження собівартості продукції на ТОВ «Київгума». Необхідність впровадження котлів киплячого шару зумовлена різким зростанням цін на теплову енергію, паливний газ та фізичним зносом водогрійних котлів моделі ВК-22 виробництва м. Івано-Франківськ, встановлених на компресорній станції ТОВ «Київгума», який ми пропонуємо замінити на модель КВОГКШ виробництва НВФ «Газінжиніринг Сервіс» (м. Харків).

7. Результати дослідження показали, що при впровадженні на ТОВ «Київгума» котла моделі КВОГКС можна досягти зниження собівартості за такими статтями, як витрати на газ для опалення, амортизація та ремонт виробничого обладнання. Тобто ТОВ «Київгума» може заощадити 210 тис. грн. із впровадженням цих заходів, що в цілому позитивно вплине на фінансові результати компанії.

8. Доведено, що після впровадження цих інновацій компанія зможе збільшити попит на продукцію серії С вже в перший рік впровадження на 11,7% від загального обсягу виробничих потужностей підприємства та збільшити рентабельність підприємства на 3754560,53 грн.; зменшити експлуатаційні витрати котла моделі КВОГКС на 210 тис. грн.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження напрямів ефективної виробничої діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що максимально можливий обсяг виробництва і реалізації продукції заданої номенклатури необхідної якості в задані терміни досягається за найкращого використання виробничого потенціалу, сприятливих умов зовнішньоекономічного середовища, досягнень науки, тощо технологія стійкого насичення ринку конкурентоспроможною продукцією та досягнення високих фінансових результатів Підсумовуючи описані аспекти та прояви виробничої діяльності, можна зазначити, що виробнича діяльність підприємства являє собою певний вид його господарської діяльності, спрямований на просторово-часова організація процесу створення економічних благ.

2. Обґрунтовано, що ефективність продуктивної діяльності залежить від строків її здійснення та ступеня її безперервності. Істотний вплив на ефективність виробничої діяльності має форма його організації, зумовлена диференціацією та розміщенням виробничих процесів у просторі та часі. Диференціація виробничої діяльності на підприємстві характеризується насамперед взаємозв'язком між трьома основними факторами: обсягом і змістом виробничої програми; час, який є в розпорядженні підприємства для виконання даної виробничої програми, визначається існуючим режимом роботи та встановленими термінами виконання програми; простір, який виражається у виробничій зоні – робочі місця та машини.

3. Узагальнено, що основною метою оцінки ефективності діяльності підприємства є визначення можливості його подальшого розвитку за результатами комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності. Тому найважливішим завданням функціонування сучасного підприємства є підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності шляхом оптимізації використання його внутрішніх резервів та системної розробки

шляхів підвищення ефективності діяльності.

4. Встановлено, що ТОВ «Київгума» розпочало свою діяльність у 1930 році і сьогодні займає лідируючі позиції на ринку гумотехнічних виробів України. Підприємство виробляє понад 4000 найменувань гумових, латексних, силіконових, полівінілхлоридних, ТЕФ і пластикових виробів для всіх галузей промисловості та народного господарства. ТОВ «Київгума» - компанія повного циклу, що надає виробничі послуги, від розробки сумішей і проектування обладнання до їх виробництва.

5. Визначено, що у 2020 р. загальні обсяги чистого доходу від реалізації продукції ТОВ «Київгума» становили 528752 тис.грн. У 2022 р. відбулося зростання обсягів чистого доходу на 117773 тис.грн., або на 28,66 %, що становило 528752 тис.грн. Валовий прибуток, що розраховується, як різниця між чистим доходом та собівартістю реалізованої продукції, також мав тенденцію до збільшення за досліджуваний період на 34434 тис.грн., або на 28,82 %, що становило 153894 тис.грн. у 2022 р. Чистий фінансовий результат ТОВ «Київгума» у 2022 р. мав позитивне значення в розмірі 9339 тис.грн., що на 8980 тис.грн., або у 25,02 рази більше, ніж у 2020 р.

6. Доведено, що ТОВ «Київгума» здійснює власну виробничу діяльність ефективно. Валова рентабельність виробничих витрат підприємства становила 41,05 %, що на 0,08 пунктів більше, ніж у 2020 р. Водночас, коефіцієнт окупності виробничих витрат мав позитивне значення на рівні 2,44, що засвідчує те, що з 1 грн. виробничих витрат підприємство отримувало 2,44 грн. доходів від реалізації продукції. Ефективність здійснення операційної діяльності дещо знизилась за рахунок збільшення інших операційних витрат підприємства. В цілому, виробнича діяльність ТОВ «Київгума» є перспективною та рентабельною.

7. Обґрунтовано, що найважливішим завданням сучасної компанії ТОВ «Київгума» є підвищення ефективності господарської діяльності шляхом повного використання внутрішніх резервів та системної розробки шляхів підвищення ефективності її діяльності. Шляхи підвищення

ефективності діяльності ТОВ «Київгума» - це комплекс конкретних заходів щодо підвищення ефективності виробництва.

8. Визначено, що метою проекту є забезпечення зростання конкурентоспроможності підприємства шляхом налагодження виробництва конкурентоспроможної продукції (пластикових труб за новими технологіями VIP-класу, які не виробляються в Україні), що підвищує прибутковість підприємства. Після впровадження запропонованого заходу з поглиблення товарного асортименту компанія ТОВ «Київгума» збільшить прибуток на 3754560,53 грн.

9. Доведено, що поглиблення товарного асортименту ТОВ «Київгума» матиме як значний позитивний ефект у вигляді додаткового чистого прибутку в розмірі 3754,56 тис. грн., так і позитивні показники діяльності. Зокрема, рентабельність діяльності становитиме 24,81%, рентабельність реалізованої продукції – 20,35%. При цьому рентабельність операційних витрат становить 75%.

10. Обґрунтовано, що впровадження котлів з киплячими паровими топками передбачає зниження собівартості продукції на ТОВ «Київгума». Необхідність впровадження котлів киплячого шару зумовлена різким зростанням цін на теплову енергію, паливний газ та фізичним зносом водогрійних котлів моделі ВК-22 виробництва м. Івано-Франківськ, встановлених на компресорній станції ТОВ «Київгума», який ми пропонуємо замінити на модель КВОГКШ виробництва НВФ «Газінжиніринг Сервіс» (м. Харків).

11. Доведено, що після впровадження цих інновацій компанія зможе збільшити попит на продукцію серії С вже в перший рік впровадження на 11,7% від загального обсягу виробничих потужностей підприємства та збільшити рентабельність підприємства на 3754560,53 грн.; зменшити експлуатаційні витрати котла моделі КВОГКС на 210 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арич М. І. Концептуальні підходи до визначення фінансово-економічних результатів підприємства. Економіка та держава. 2023. № 7. С. 66-69.
2. Бардиш Г.О. Проектний аналіз: підручник. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2012. 415 с.
3. Березівський П. С., Михалюк Н. І. Організація виробництва, прогнозування та планування в агропромисловому комплексі України : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 440 с.
4. Березін О.В. Завдання та механізми оптимізації структури виробничого потенціалу підприємства. Вісник національного ун-ту водного господарства та природокористування: зб. наук. пр. Економіка. Вип. 4 (40). Ч. 2. Рівне: НУВГП. 2019. С. 20-27.
5. Белова А. І. Система стратегічного управління реструктуризацією підприємств : цілі, проблеми та перспективи : монографія. Київ. нац. ун-т будва і архітектури. Київ : КНУБА, 2014. 292 с.
6. Білий М. М. Фінансові результати підприємства: факторний аналіз в умовах економічної кризи. Вісник Прикарпатського університету. Економіка, 2014. № 10. С. 234-241.
7. Білопольський М. Г., Шапуров О.О., Шапурова О.О., Філіпішин І. В. Управління виробничо-господарською діяльністю машинобудівних підприємств в умовах ринку: монографія. Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2020. 220 с.
8. Бринцев О.В. До питання про визначення поняття виробничої діяльності. Вісник господарського судочинства. 2020. № 6. С. 63–67.
9. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сутність і перспективи. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012. 349 с.
10. Бурило Ю.П. Сутність та ознаки виробничої діяльності в інформаційній сфері. Форум права. 2022. №4. С. 140-146.

11. Васильєва Т.С. Виробнича діяльність як об'єкт адміністративно-правового режиму. Форум права. 2021. №1. С.169-174.
12. Ващенко А.А. Ефективність виробничо-господарської діяльності в механізмі управління промисловими підприємствами. Економіка промисловості. Економічний вісник. 2014. №1. С. 80-87.
13. Ващенко А.А. Концептуальні аспекти формування механізму управління ефективністю виробничо-господарської діяльності промислового підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2015. №1 (82). С. 82-87.
14. Величко В.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. ХНАМГ 2017. 169 с.
15. Верба В. А. Проектний аналіз: підручник. К.: КНЕУ, 2011. 322 с.
16. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій. Київ: Атіка, 2023. 624 с.
17. Власик Г.В. Аналіз та оцінка існуючих систем управління виробничим потенціалом. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 6. С. 76-79.
18. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. к.е.н. проф. М.Д. Корінька. Фастів: "Поліфаст". 2013. 440 с.
19. Герасимчук В. Г. Економіка та організація виробництва: підруч. К. : Знання, 2012. 678 с.
20. Гетьман О.О. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 307 с.
21. Горлачук В.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2020. 344 с.
22. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
23. Гринкевич С.С., Лозинський В.Я. Роль виробничих критеріїв у

формуванні оптимальної виробничої програми. URL:
<http://www.pdaa.edu.ua/np/pdf5/15.pdf>.

24. Гриньова В. Н., Салун М. М. Організація виробництва: навч. посіб. Х.: ВД «ИНЖЕК», 2015. 552 с.

25. Гушко С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Вид. 2-е, перероб. і допов. Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. 174 с.

26. Добикіна О.К. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 208 с.

27. Економічна енциклопедія: у 3 т. кол. Б.Д. Гаврилишин та ін. Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. Т.1. 864 с.

28. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. під ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ. 2000. Т.1. 616 с.

29. Жданов С.А. Основи теорії економічного управління підприємством. Київ: Фінпрес, 2019. 463 с.

30. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.

31. Іщук Д.С. Теоретико-методологічні засади аналізу ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві. Праці ХХ Міжнародної наукової конференції студентів та молодих вчених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стає економічне зростання» (Вінниця, 24-25 лист. 2020). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. Том I. С. 45-46.

32. Казанджі А.В. Теоретичні аспекти управління виробничою діяльністю аграрних підприємств. Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки, 2014. №7. С. 30-38.

33. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.

34. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика та розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 326 с.

35. Козак І. І. Економічний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. 2-ге вид. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 217 с.
36. Козловський В. О., Козловський С. В. Організація виробництва: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2015. 168 с.
37. Косянчук Т.Ф., Галкина Ю. Г. Результативність діяльності підприємства та її діагностика. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. №3. Т.1. С. 121-124.
38. Кравченко Т.В., Онисенко Т.С. Організація виробництва: практикум. К. ВПЦ «Київський університет», 2017. 191 с.
39. Кугук І.О. Управління виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства: теоретичний аспект. Економіка АПК. Агросвіт. 2016. №3. С.29-32.
40. Кулаков В.І. Еволюція поглядів на управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. №5. Т.1. С. 212-216.
41. Левченко Ю.Г. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства. Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка». 2021. № 32. С. 130-136.
42. Лігоненко Л. Концептуальні засади економічного управління підприємством. Вісник КНТЕУ. 2022. №3. С. 5-17.
43. Ліпич Л.Г. Підходи до визначення суті виробничої діяльності підприємства. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». 2015. Вип. 9 (1). С. 74-79.
44. Матвійчук Л.О. Концептуальні підходи до визначення сутності поняття «виробнича діяльність підприємства». Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. №12. Ч.2 С. 14-18.
45. Махінчук В.М. Розмежування понять господарської та підприємницької діяльності за законодавством України. Університетські наукові записки. 2022. №3 (43). С. 97-103.

46. Метеленко Н.Г. Внутрішній господарський механізм ефективного функціонування промислових підприємств: теорія, практика, перспективи: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2010. 480 с.

47. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. Київ: Вища школа, 2013. 120 с.

48. Никифорак В.А. Організація виробництва: навч. посіб. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. 407 с.

49. Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.

50. Організація виробництва : підручник / А. І. Яковлев та ін.; ред.: А. І. Яковлев, С. П. Сударкіна, М. І. Ларка ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. інт". Харків : НТУ "ХПІ", 2016. 436 с.

51. Орлов В.М., Яцкевич С.С. Ефективність управління підприємством: навч. посіб. Одеса: ОНАЗім. О.С. Попова, 2013. 292 с.

52. Офіційний сайт ТОВ «Київгума». URL: <http://vmzhk.vioil.com/>

53. Пасічник В.Г. Планування діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 365 с.

54. Петренко К.В., Скоробогатова Н. Є. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.

55. Петрович Й.М. Механізм управління використанням виробничих потужностей машинобудівних підприємств. Науковий журнал Вісник Хмельницького національного університету "Економічні науки". Хмельницький. 2019. № 4. С.13-15.

56. Плоткін Я. Д., Пащенко І. Н. Виробничий менеджмент: навч. посіб. Львів: Державний університет «Львівська політехніка», 2015. 258 с.

57. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства : підручник. Київський національний економічний ун-т. Київ: КНЕУ, 2012. 528 с.

58. Причепа І. В. Економіка підприємства: навч. посіб. Вінниця:ВНТУ,

2014. 145 с.

59. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23 березня 2000 року № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-3#Text>

60. Про державні цільові програми : Закон України від 18 березня 2004 року № 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>

61. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січня 2001 року № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

62. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

63. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

64. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні : Закон України від 21 грудня 2000 року № 2157-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-3#Text>

65. Про стандартизацію : Закон України від 5 червня 2014 року № 1315-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>

66. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21 червня 2012 року № 5007-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>

67. Прохорова В. В. Організація виробництва : навч. посібник. Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.

68. Рега М.Г. Сутність виробничо-господарської діяльності підприємств України. Кримський економічний вісник: зб. наук. Праць. 2013. №1. С. 23-25.

69. Редкін В. О., Старовірець А. С. Організація виробництва: навч. посіб. Київ: Лібра, 2013. 335 с.

70. Рудницька О.М. Удосконалення виробничо-господарської діяльності будівельних підприємств. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип.24.5. С. 290-297.

71. Саханський М.П., Казанджі А.В. Теоретико-методичні засади оцінки

результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. 2017. №2. С. 135-141.

72. Свелеба Н. А. Організація виробництва: навч. посіб. Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2012. 383 с.

73. Смолин Г.В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: ЗУКЦ, 2021. 428 с.

74. Статівка А.М. Співвідношення поняття «господарська діяльність» та «виробничо-господарська діяльність» сільськогосподарських підприємств. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2014. Вип. 197. Ч. 2 С. 35-42.

75. Тютюнник М. Г. Організація виробництва в аграрних підприємствах: навч. посіб. Полтава : ФОП Говоров С. В, 2019. 416 с.

76. Тян Р.Б. Управління проектами: підручник. Київ: Центр навч. літератури, 2012. 224 с.

77. Хринюк О.С. Сучасні підходи до визначення сутності та змісту організації виробництва. Вісник Хмельницького національного університету, 2015. №4. С. 54-58.

78. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 312 с.

79. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства: навч. посібник. Львів: „Новий світ – 200”, 2012. 268 с.

80. Шеленко Д. Напрямки організації виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Інноваційна економіка. 2017. № 11-12. С. 135–139.

81. Шемко О.В. Планування діяльності підприємства. навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2012. 296 с.

82. Яркіна Н.М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти). Держава та регіони. 2014. С. 130-136.

ДОДАТКИ

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Київгума»		за ЄДРПОУ	31.12.2020
Територія Київська обл.		за КОАТУУ	35115248
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОПФГ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво інших гумових виробів		за КВЕД	230
Середня кількість працівників			22.19
Адреса, телефон Україна, 07403, Київська область, місто Бровари, вулиця Кутузова, будинок 127			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2020 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
</			

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	350000	350000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	12250	
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	17600	35100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3736	16416
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430	17500	
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	366086	401516
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510	66000	51014
Інші довгострокові зобов'язання	1515	267	313
Довгострокові забезпечення	1520	1744	6307
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1744	6307
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	68011	57634
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	26585	8482
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	51865	63052
розрахунки з бюджетом	1620	805	1034
у тому числі з податку на прибуток	1621	177	158
розрахунки зі страхування	1625	591	881
розрахунки з оплати праці	1630	2229	3235
Поточна кредиорська заборгованість за одержаними авансами	1635	703	23220
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	5795	
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	750	1761
Усього за розділом III	1695	89323	101665
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	523420	560815

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Київгума»		31.12.2021	
Територія Київська обл.		за ЄДРПОУ	35115248
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво інших гумових виробів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	22.19
Адреса, телефон Україна, 07403, Київська область, місто Бровари, вулиця Кутузова, будинок 127			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2021 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	316925	272531
первісна вартість	1001	417028	411301
накопичена амортизація	1002	100103	138770
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2571	2183
Основні засоби:	1010	64401	56181
первісна вартість	1011	275710	286539
знос	1012	211309	230358
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1043	1043
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізичні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	384940	331938
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	83598	94531
Виробничі запаси	1101	37409	40274
Незавершене виробництво	1102	4315	4925
Готова продукція	1103	41465	49088
Товари	1104	409	244
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	60388	69899
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	3075	3220
з бюджетом	1135	2103	2905
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20254	25312
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	2364	11874
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	2356	11864
Витрати майбутніх періодів	1170	3832	882
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	261	394
Усього за розділом II	1195	175875	209017
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	560815	540955

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	350000	350000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	35100	35100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	16416	17527
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	401516	402627
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510	51014	42569
Інші довгострокові зобов'язання	1515	313	639
Довгострокові забезпечення	1520	6307	6486
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	6307	6486
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	57634	49694
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	8482	20000
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	63052	62288
розрахунки з бюджетом	1620	1034	885
у тому числі з податку на прибуток	1621	158	138
розрахунки зі страхування	1625	881	749
розрахунки з оплати праці	1630	3235	2894
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	23220	1386
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1761	432
Усього за розділом III	1695	101665	88634
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	560815	540955

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Київгума»		31.12.2022	
Територія Київська обл.		за ЄДРПОУ	35115248
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво інших гумових виробів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	22.19
Адреса, телефон Україна, 07403, Київська область, місто Бровари, вулиця Кутузова, будинок 127			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2022 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	272531	232255
первісна вартість	1001	411301	411936
накопичена амортизація	1002	138770	179681
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2183	723
Основні засоби:	1010	56181	53378
первісна вартість	1011	286539	302224
знос	1012	230358	248846
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1043	1043
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	331938	287399
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	94531	103738
Виробничі запаси	1101	40274	34981
Незавершене виробництво	1102	4925	3208
Готова продукція	1103	49088	65282
Товари	1104	244	267
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	69899	71643
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	3220	14653
з бюджетом	1135	2905	7220
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	25312	3071
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	11874	11846
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	11864	11836
Витрати майбутніх періодів	1170	882	1260
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	394	1644
Усього за розділом II	1195	209017	215075
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	540955	502474

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	350000	350000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	35100	35100
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	17527	26866
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	402627	376966
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510	42569	15450
Інші довгострокові зобов'язання	1515	639	329
Довгострокові забезпечення	1520	6486	9278
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	6486	9278
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	49694	25057
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	20000	31800
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	62288	57783
розрахунки з бюджетом	1620	885	454
у тому числі з податку на прибуток	1621	138	91
розрахунки зі страхування	1625	749	355
розрахунки з оплати праці	1630	2894	1551
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	1386	7657
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	432	851
Усього за розділом III	1695	88634	100451
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
	1900	540955	502474

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Київгума»		31.12.2020	
		за ЄДРПОУ	35115248
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2020 рік			
		Форма №2	Код за ДКУД
I ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			1801003
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	410979	369528
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	291519	273284
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	119460	96244
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	45646	71892
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	62109	62593
Витрати на збут	2150	22922	21325
Інші операційні витрати	2180	56407	82142
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	23668	2076
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	5	96
Інші доходи	2240	10306	39633
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	14085	22264
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	19377	13420
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	517	6121
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	158	328
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	359	5793
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	359	5793
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	187472	183356
Витрати на оплату праці	2505	70869	69369
Відрахування на соціальні заходи	2510	15663	15412
Амортизація	2515	45367	37955
Інші операційні витрати	2520	60818	34696
Разом	2550	380189	340788
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Київгума»		31.12.2021	
		за ЄДРПОУ	35115248
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2021 рік			
Форма №2		Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	416562	410979
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	303431	291519
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	113131	119460
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	64226	45646
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	78804	62109
Витрати на збут	2150	18698	22922
Інші операційні витрати	2180	77390	56407
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2465	23668
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	17	5
Інші доходи	2240	13218	10306
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	4908	14085
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	9258	19377
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1534	517
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	320	158
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1214	359
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1214	359
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	209829	187472
Витрати на оплату праці	2505	76608	70869
Відрахування на соціальні заходи	2510	16604	15663
Амортизація	2515	62538	45367
Інші операційні витрати	2520	34370	60818
Разом	2550	399949	380189
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Київгума»		31.12.2022	
		за ЄДРПОУ	35115248
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2022 рік			
Форма №2		Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	528752	416562
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	374858	303431
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	153894	113131
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	32576	64226
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	84235	78804
Витрати на збут	2150	28056	18698
Інші операційні витрати	2180	53453	77390
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	20726	2465
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	13	17
Інші доходи	2240	19415	13218
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	4224	4908
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	24474	9258
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	11456	1534
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2117	320
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	9339	1214
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9339	1214
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	325020	209829
Витрати на оплату праці	2505	60264	76608
Відрахування на соціальні заходи	2510	13224	16604
Амортизація	2515	61873	62538
Інші операційні витрати	2520	43205	34370
Разом	2550	503586	399949
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		